

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Απόφαση ΕΠΑ: 35/2013

Αρ. Φακέλου 11.17.012.17

Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2008

(Νόμος Αρ. 13(Ι)/2008)

**Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων της εταιρείας Α/φοί
Λανίτης Λτδ εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ)
Δημόσια Λτδ**

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

κα. Λουκία Χριστοδούλου	Πρόεδρος
κ. Λεόντιος Βρυωνίδης	Μέλος
κα. Ελένη Καραολή	Μέλος
κ. Δημήτρης Πιτσιλλίδης	Μέλος
κ. Κώστας Μελανίδης	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 12 Απριλίου 2013

ΑΠΟΦΑΣΗ

I. Εισαγωγή

Αντικείμενο της υπό εξέταση καταγγελίας που υποβλήθηκε στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (εφεξής η «Επιτροπή») στις 31 Αυγούστου 2012 από την εταιρεία Α/φοί Λανίτης Λτδ (εφεξής η «Α/φοί Λανίτης/καταγγέλουσα») εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ (εφεξής η «καταγγελλόμενη εταιρεία/ΠΟΑ»), αποτελούν οι κατ'ίσχυρισμόν παραβάσεις του άρθρου 6(1)(β),6(1)(γ) και 6(2) του περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου Αρ.13(Ι)/2008 (εφεξής ο «Νόμος») και του άρθρου 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής η «ΣΛΕΕ»).

II. Ιστορικό

Η Α/φοί Λανίτης Λτδ με επιστολή της ημερομηνίας 31/08/2012 υπέβαλε στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον του ΠΟΑ.

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 3 Σεπτεμβρίου 2012, αποφάσισε ομόφωνα ότι οι πληροφορίες και τα στοιχεία που υποβλήθηκαν ήταν ικανοποιητικά γι' αυτό και έκρινε ότι δικαιολογείτο η διερεύνηση της καταγγελίας και έδωσε οδηγίες προς την Υπηρεσία της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού(εφεξής η «Υπηρεσία») για τη διεξαγωγή έρευνας αναφορικά με τις πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία.

Παράλληλα, η Επιτροπή, αναφορικά με το αίτημα της Α/φοί Λανίτης Λτδ για τη λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον του ΠΟΑ, κάλεσε τα εμπλεκόμενα μέρη στη συνεδρία της στις 7 Σεπτεμβρίου 2012.

Η προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής αναφορικά με την αίτηση για λήψη προσωρινών μέτρων πραγματοποιήθηκε τελικά στις 11 Σεπτεμβρίου 2012. Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Οκτωβρίου 2012, αναφορικά με το αίτημα της καταγγέλλουσας για τη λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον του ΠΟΑ, ομόφωνα αποφάσισε ότι δεν αποδείχθηκαν σωρευτικά όλες οι προϋποθέσεις που το άρθρο 28 του Νόμου θέτει για την έκδοση σχετικού διατάγματος για τη λήψη προσωρινών μέτρων και εξέδωσε σχετική απόφαση με αριθμό 46/2012.

Η Υπηρεσία, στη βάση των προαναφερόμενων οδηγιών της Επιτροπής, προέβηκε σε έρευνα συλλέγοντας, μελετώντας και αξιολογώντας τα στοιχεία και τις πληροφορίες που βρίσκονταν εντός του διοικητικού φακέλου και κατέθεσε τα συμπεράσματά της σε σημείωμα ημερομηνίας 28 Νοεμβρίου 2012.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2012, αποφάσισε ότι τα ενώπιόν της στοιχεία θα έπρεπε να μελετηθούν περαιτέρω πριν από οποιαδήποτε τοποθέτησή της ή/και τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης επί της υποθέσεως και ανέβαλε τη συζήτηση της υπόθεσης.

Στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Ιανουαρίου 2013, η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη της όλο το περιεχόμενο του σχηματισθέντα διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, καθώς και το σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 28 Νοεμβρίου 2012,

αξιολογώντας όλα τα δεδομένα που σχετίζονται με την παρούσα υπόθεση, ομόφωνα διαπίστωσε ότι στοιχειοθετείται εκ πρώτης όψεως παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου από μέρους του ΠΟΑ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε να προχωρήσει με την ετοιμασία και αποστολή Έκθεσης Αιτιάσεων εναντίον του ΠΟΑ, ενεργώντας στη βάση και τα πλαίσια του Νόμου.

Η Επιτροπή, στη συνεδρία της ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013, εξέτασε το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεων, το οποίο τέθηκε ενώπιόν της από την Πρόεδρο, και αποφάσισε να το υιοθετήσει και να το εγκρίνει, αποφασίζοντας παράλληλα την κοινοποίησή του και ειδοποίηση των εμπλεκομένων μερών.

Στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2013, η Επιτροπή, υπό το φως της ενημέρωσης από την Υπηρεσία σχετικά με ζητήματα που προέκυπταν από το σημείωμά της ημερομηνίας 28 Νοεμβρίου 2012, ομόφωνα αποφάσισε να μην αποστείλει την Έκθεση Αιτιάσεων και να αποδεχθεί την εισήγηση της Υπηρεσίας για εκ νέου υποβολή σημειώματος.

Η Υπηρεσία κατέθεσε τα συμπεράσματά της στο σημείωμα της ημερομηνίας 28 Ιανουαρίου 2013, το οποίο μελέτησε η Επιτροπή σε συνάρτηση με το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης.

Στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιανουαρίου 2013, η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη της όλο το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, καθώς και το σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 28 Ιανουαρίου 2013, αξιολογώντας όλα τα δεδομένα που σχετίζονται με την παρούσα υπόθεση, ομόφωνα διαπίστωσε ότι στοιχειοθετείται εκ πρώτης όψεως παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου από μέρους του ΠΟΑ.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή ομόφωνα κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι ο ΠΟΑ προχώρησε σε εξυπακουόμενη/μερική άρνηση συναλλαγής με την καταγγέλλουσα εταιρεία, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, μέσω του περιορισμού της διάθεσης στη χονδρική προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος, προς ζημιά των καταναλωτών, επηρεάζοντας τις επιλογές και δυσκολεύοντας τους καταναλωτές προς εύρεση του προϊόντος της καταγγέλλουσας, ήτοι του παστεριωμένου αγελαδινού γάλακτος της εταιρείας Α/φοί Λανίτης, στην αγορά.

Υπό το φως όλων των αναλυθέντων στοιχείων και μέσα από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της προκειμένης υπόθεσης, η Επιτροπή, έχοντας καταλήξει στην πιο πάνω προκαταρκτική διαπίστωση, ομόφωνα

αποφάσισε στη βάση του άρθρου 17(2) του Νόμου ότι δικαιολογείται η κατάρτιση σχετικής Έκθεσης Αιτιάσεων αναφορικά με την εκ πρώτης όψεως παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου.

Η Επιτροπή, στη συνεδρία της ημερομηνίας 31 Ιανουαρίου 2013, εξέτασε το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεων, το οποίο τέθηκε ενώπιόν της από την Πρόεδρο, και αποφάσισε να το υιοθετήσει και να το εγκρίνει, αποφασίζοντας παράλληλα την άμεση κοινοποίησή του και ειδοποίηση των εμπλεκόμενων μερών. Η Επιτροπή προέβηκε σε κοινοποίηση της Έκθεσης Αιτιάσεων στα εμπλεκόμενα μέρη την 1 Φεβρουαρίου 2013, καλώντας τους παράλληλα σε ακρόαση ενώπιον της στις 25 Φεβρουαρίου 2013 και δίνοντας τους την ευχέρεια να υποβάλουν τυχόν γραπτές θέσεις εντός προθεσμίας είκοσι μίας (21) ημερών.

Μετά από σχετικό αίτημα του δικηγόρου του ΠΟΑ ημερομηνίας 14 Φεβρουαρίου 2013, για αναβολή της ημερομηνίας ακρόασης και υποβολής των γραπτών τους θέσεων, η Επιτροπή, στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 15 Φεβρουαρίου 2013, ομόφωνα αποφάσισε να μεταφέρει την ορισθείσα συνεδρία της στις 4 Μαρτίου 2013 και να δώσει παράταση του χρόνου υποβολής των θέσεων επί της Έκθεσης Αιτιάσεων μέχρι τις 27 Φεβρουαρίου 2013. Αμφότερες οι πλευρές απέστειλαν γραπτές θέσεις στις 27 Φεβρουαρίου 2013. Η εταιρεία Λανίτης υπέβαλε συμπληρωματικές θέσεις και κατά την ακροαματική διαδικασία που πραγματοποιήθηκε στις 4 Μαρτίου 2013. Επίσης, απέστειλε επιπλέον συμπληρωματικό υπόμνημα στις 7 Μαρτίου 2013. Ο ΠΟΑ δεν απέστειλε συμπληρωματικό υπόμνημα μετά από τη διενέργεια της ακροαματικής διαδικασίας ημερομηνίας 4 Μαρτίου 2013.

Η Επιτροπή στη συνεδρία της ημερομηνίας 11 Μαρτίου 2013, ομόφωνα αποφάσισε να παράσχει στο ΠΟΑ το δικαίωμα για υποβολή παραστάσεων για μετρίασμό της ποινής του εντός τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών. Επίσης ομόφωνα αποφάσισε να του ζητήσει να αποστείλει τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του για το έτος 2011. Την ίδια μέρα, η Επιτροπή απέστειλε σχετική επιστολή στον ΠΟΑ.

Στις 10 Απριλίου 2013 ο δικηγόρος του ΠΟΑ απέστειλε στην Επιτροπή τις θέσεις του σε σχέση με τον μετρίασμό της ποινής αλλά δεν απέστειλε τις ελεγμένες οικονομικές του καταστάσεις για το έτος 2011. Η Επιτροπή την ίδια μέρα ζήτησε από το ΠΟΑ να αποστείλει τις ελεγμένες οικονομικές του καταστάσεις για το έτος 2011.

Στις 11 Απριλίου 2013 η Επιτροπή απέστειλε επιστολή προς το ΠΟΑ, ζητώντας του να παρέχει πληροφορίες για την κατανομή των κεφαλαίων κίνησης του ανά

τραπεζικό ή συνεργατικό πιστωτικό ίδρυμα με το οποίο συνεργάζεται και για καταθέσεις σε οποιαδήποτε μορφή που διατηρεί σε οποιοδήποτε τραπεζικό ή συνεργατικό πιστωτικό ίδρυμα.

Την ίδιαν ημέρα, ο ΠΟΑ προχώρησε και απέστειλε τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του για το έτος 2011.

Στις 12 Απριλίου 2013 ο ΠΟΑ προχώρησε και απέστειλε τα υπόλοιπα στοιχεία που του ζητήθηκαν από την Επιτροπή στην επιστολή της ημερομηνίας 11/4/2013.

Η Επιτροπή εστίασε την προσοχή της στην αξιολόγηση των γεγονότων που συνθέτουν την υπόθεση, δοθέντος ότι τα δεδομένα αυτά αποτελούν αναντίλεκτα το ουσιαστικό υπόβαθρο της εξέτασης του ζητήματος που προκύπτει. Ως εκ τούτου, η παράθεση των σχετικών με την υπόθεση δεδομένων καθίσταται αναγκαία και επιτακτική και προς τούτο παρατίθενται συνοπτικά τα ουσιώδη γεγονότα που αφορούν την υπό εξέταση καταγγελία:

III. Εμπλεκόμενα Μέρη

Η καταγγέλλουσα εταιρεία είναι κυπριακή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, εγγεγραμμένη σύμφωνα με τον περί Εταιρειών Νόμο, Κεφ. 113, η οποία ανήκει στον όμιλο της Coca Cola Hellenic Company που εδρεύει στην Ελλάδα και η οποία δραστηριοποιείται, μεταξύ άλλων, με την παστερίωση, εμφιάλωση και διάθεση φρέσκου παστεριωμένου αγελαδινού γάλακτος στην Κυπριακή αγορά. Η καταγγέλλουσα προμηθεύεται το νωπό αγελαδινό γάλα αποκλειστικά από τον ΠΟΑ.

Η καταγγελλόμενη εταιρεία είναι δημόσια εγγεγραμμένη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, της οποίας τα μέλη/μέτοχοι είναι αγελαδοτρόφοι τους οποίους αντιπροσωπεύει προασπιζόμενη τα συμφέροντά τους.

Ο ΠΟΑ προμηθεύει με νωπό αγελαδινό γάλα τη συντριπτική πλειοψηφία των γαλακτοβιομηχανιών και τυροκομείων που δραστηριοποιούνται στην κυπριακή αγορά, καθώς αντιπροσωπεύει περίπου το 80% των παραγωγών αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο και κατέχει πάνω από το [.....]*% της αγοράς παραγωγής νωπού γάλακτος στην Κύπρο. Περαιτέρω, ο ΠΟΑ εντός του 2012 προέβη σε

---

* Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στη συνέχεια καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο [.....].

εξαγορά του [.....] % του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας Parouis Dairies Ltd (εφεξής η «Parouis»), η οποία δραστηριοποιείται στην τυροκομία.

IV. Σχετική αγορά προϊόντος/υπηρεσίας

Αναφορικά με τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της τις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται τα εμπλεκόμενα μέρη. Συγκεκριμένα, ο ΠΟΑ δραστηριοποιείται στην αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος αφού παρέχει χονδρικός νωπό αγελαδινό γάλα προς άλλες εταιρείες. Επίσης, ο ΠΟΑ, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Parouis, δραστηριοποιείται και στην αγορά επόμενου σταδίου, δηλαδή την αγορά παραγωγής προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα. Στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται και η καταγγέλλουσα εταιρεία Λανίτης αφού παράγει προϊόντα με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα.

Το νωπό αγελαδινό γάλα παράγεται σε κτηνοτροφικές μονάδες. Μέσω συμφωνιών που διαθέτει ο ΠΟΑ με ιδιοκτήτες βυτιοφόρων, συλλέγεται το νωπό αγελαδινό γάλα από τους αγελαδοτρόφους μέλη του ΠΟΑ και στη συνέχεια αυτό διατίθεται σε μονάδες μεταποίησης ή/και εμπορίας ή/και μονάδες τυποποίησης–συσκευασίας γαλακτοκομικών προϊόντων. Η αγορά της διάθεσης νωπού αγελαδινού γάλακτος απευθύνεται σε εξειδικευμένους πελάτες, ήτοι τις γαλακτοβιομηχανίες, περιλαμβανομένων και των μικρότερων γαλακτοκομείων, τα οποία με τη σειρά τους χρησιμοποιούν το προϊόν αυτό για να παρασκευάσουν το τελικό προϊόν που προσφέρουν στους τελικούς καταναλωτές.

Το νωπό αγελαδινό γάλα είναι η πρώτη ύλη για την παρασκευή γαλακτοκομικών προϊόντων, όπως φρέσκο παστεριωμένο γάλα, χαλούμι, τυριά, γιαούρτι, αναρή και παγωτό, και ως προς το σκοπό χρήσης του δεν θεωρείται ότι μπορεί να υποκατασταθεί, λόγω της ιδιαιτερότητας της γεύσης του και των φυσικών του ιδιοτήτων, από το αιγινό ή το πρόβειο γάλα. Επίσης, ως προς τον τρόπο επεξεργασίας του, αυτός διαφέρει από τον τρόπο επεξεργασίας του αιγινού ή του πρόβειου γάλακτος.¹

Η διάκριση του νωπού γάλακτος σε αγελαδινό, πρόβειο ή αιγινό δεν είναι άνευ σημασίας, καθότι οι άμεσοι καταναλωτές, δηλαδή γαλακτοβιομηχανίες και γαλακτοκομεία, εξειδικεύονται στην παρασκευή συγκεκριμένων προϊόντων για τα

---

¹ Η δυνατότητα αυτής της διάκρισης γίνεται αποδεκτή και στην Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Υπόθεση COMP/M.4344, Lactalis/Nestle JV (II), παρ. 15.

οποία έχει σημασία η χρήση του ενός ή του άλλου είδους γάλακτος, λόγω διαφορών στα φυσικά χαρακτηριστικά και συστατικά κάθε είδους γάλακτος, που καθιστά έκαστο εξ' αυτών ως μη εναλλάξιμο προϊόν.

Στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *Arla Foods/Express Dairies*,² η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι η προμήθεια νωπού γάλακτος αποτελεί ξεχωριστή αγορά. Αυτό βασίζεται σε κριτήρια προσφοράς και ζήτησης, δηλαδή στα διαφορετικά επίπεδα της εφοδιαστικής αλυσίδας, στους διαφορετικούς προμηθευτές και σε διαφορετικούς αγοραστές, στον όγκο και στην αξία του προϊόντος, στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν κατάλληλα υποκατάστατα με βάση τα χαρακτηριστικά του προϊόντος, την τιμή και την προβλεπόμενη χρήση.

Επομένως, η Επιτροπή, λαμβάνοντας καθοδήγηση από διάφορες αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και για τους λόγους που καταγράφηκαν ανωτέρω, θεωρεί ότι η σχετική αγορά δύναται να ορισθεί ως η αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Περαιτέρω, η Επιτροπή σημειώνει ότι στη παρούσα υπόθεση υφίσταται αγορά επόμενου σταδίου, αυτό της παραγωγής προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι, σε σχετικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα φρέσκα γαλακτοκομικά προϊόντα, ελέγχθη ότι η εν λόγω αγορά δύναται να διακριθεί ως ξεχωριστή αγορά³ και να διαχωριστεί αναλόγως του παραγόμενου προϊόντος, δηλαδή των τυριών και των γιαουρτιών, του φρέσκου παστεριωμένου γάλακτος κ.α.

Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε υποθέσεις της, διαχώρισε τα γαλακτοκομικά προϊόντα σε δύο μεγάλες κατηγορίες: τα φρέσκα γαλακτοκομικά προϊόντα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα μακράς διάρκειας.⁴ Παράλληλα, προχώρησε και ανέφερε ότι η ευρύτερη αγορά φρέσκων γαλακτοκομικών προϊόντων διαιρείται σε επιμέρους αγορές φρέσκου γάλακτος, φρέσκου βουτυρογάλακτος, γιαουρτιού, γιαουρτιού προστιθέμενης αξίας, κρέμας γάλακτος και κουάρκ.⁵ Η αγορά μακράς διάρκειας γαλακτοκομικών προϊόντων διαιρείται αντίστοιχα σε περαιτέρω αγορές, όπως μακράς διάρκειας γάλακτος, κρέμας γάλακτος κ.ά., ενώ οι αγορές του

² Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Υπόθεση COMP/M.3130- *Arla Foods/Express Dairies*, EE C 297 της 9.12.2003, σ. 25.

³ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Υπόθεση COMP/M.5046- *Friesland Foods/Campina*, 17/12/2008, rec. 141.

⁴ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Υπόθεση COMP/M.6119 - *Arla/Hansa*, παρ. 20- COMP/M.6348 - *Arla Foods / Allgauland*, παρ. 14.

⁵ *Ibid*, *Arla Foods / Allgauland*, παρ. 12-21.

τυριού και του βουτύρου είναι ξεχωριστές αγορές, οι οποίες επίσης μπορεί να διακρίνονται σε άλλες υποαγορές.⁶

Η Επιτροπή κρίνει ότι, για σκοπούς εξέτασης της παρούσας καταγγελίας και συγκεκριμένα των κατ' ισχυρισμό παραβάσεων που επικαλείται ο καταγγέλλων, δεν κρίνεται αναγκαίος ο περαιτέρω διαχωρισμός της αγοράς της παραγωγής προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα.

Επομένως, η Επιτροπή, έχοντας μελετήσει τις σχετικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στη βάση των δεδομένων της παρούσας υπό εξέταση υπόθεσης, έχει καταλήξει στη θέση ότι οι εν προκειμένω σχετικές αγορές φαίνεται να αφορούν τις πιο κάτω διακριτές σχετικές αγορές:

(α) αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, και

(β) αγορά της παραγωγής προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα.

Αναφορικά με το θέμα του προσδιορισμού της σχετικής γεωγραφικής αγοράς στην καταγγελία, η Επιτροπή έχει να παρατηρήσει ότι στη σχετική αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, λόγω της ιδιαιτερότητάς του γάλακτος, της μικρής διάρκειας ζωής του και του κόστους μεταφοράς, περιορίζονται οι εξαγωγές του από το ένα κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε άλλο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε μια σειρά αποφάσεών της αναφορικά με τον ορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς του νωπού γάλακτος, όρισε αυτή σε εθνικό επίπεδο.⁷

Επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά στην υπό εξέταση καταγγελία δύναται να ορισθεί ως ολόκληρη η επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς η προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος παρέχεται υπό επαρκώς όμοιους όρους, εφόσον ο ΠΟΑ προμηθεύει τους χρήστες νωπού αγελαδινού γάλακτος σε όλη την Κύπρο υπό ίδιους όρους.

Αναφορικά με τη σχετική αγορά της παραγωγής προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα, η Επιτροπή επαναλαμβάνει το σκεπτικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε υποθέσεις της όπου κρίθηκε ότι η αγορά επόμενου σταδίου, όπως η αγορά φρέσκου αγελαδινού παστεριωμένου γάλακτος και φρέσκου γιαουρτιού, είναι

---

⁶ *Ibid*, παρ. 22-29.

⁷ Βλ. *supra* υποσ. 3, *Friesland Foods/Campina*. *Supra*, υποσ. 2, *Arla Foods/Express Daires*, παρ. 35. *Supra*, υποσ.1, *Lactalis/Nestle JV (II)*, παρ.34.

κυρίως εθνική σε διάσταση αλλά μπορεί να οριστεί και στενότερα,⁸ ενώ η σχετική αγορά του τυριού μπορεί να οριστεί είτε σε εθνικό είτε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.⁹

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη της τα πιο πάνω, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η γεωγραφική αγορά για τη σχετική αγορά της παραγωγής προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα δύναται να ορισθεί ως η επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς στην παραγωγή προϊόντων με βάση το νωπό αγελαδινό γάλα σε όλη την Κύπρο, και οι παραγωγοί προϊόντων με πρώτη ύλη το γάλα τα παράγουν υπό παρόμοιους όρους, εφόσον ο μοναδικός προμηθευτής νωπού αγελαδινού γάλακτος προς όλους τους παραγωγούς τέτοιων προϊόντων είναι ο ΠΟΑ (με μόνη εξαίρεση την εταιρεία Χαραλαμπίδης-Κρίστης Λτδ, η οποία προμηθεύεται επιπλέον νωπό αγελαδινό γάλα από ανεξάρτητους αγελαδοτρόφους, μη μέλη του ΠΟΑ).

Αναφορικά με τη δομή αγοράς της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η αγορά αυτή περιορίζεται από τις ετήσιες ποσοστύσεις παραγωγής γάλακτος (quotas), που έχουν τεθεί στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην Κύπρο.

Σύμφωνα με τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία, στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται ο ΠΟΑ, ο οποίος όπως έχει ήδη αναφερθεί εκπροσωπεί περί του 80% των παραγωγών αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο και προμηθεύει το [...] % του παραγόμενου προϊόντος, ήτοι το νωπό αγελαδινό γάλα, ενώ οι υπόλοιποι αγελαδοτρόφοι, ήτοι το [...] % αυτών, έχει συνάψει συμφωνίες αποκλειστικής διάθεσης με την εταιρεία Χαραλαμπίδης-Κρίστης Λτδ.

Αναφορικά με τη δομή της σχετικής αγοράς της παραγωγής προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα, από τα στοιχεία που απέστειλε ο ΠΟΑ, φαίνεται να έχει περί τους [...] πελάτες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα.

Η Επιτροπή έχει επίσης να παρατηρήσει ότι στην κυπριακή αγορά δραστηριοποιούνται πολλές εταιρείες τυροκομικών προϊόντων. Στην παστερίωση του φρέσκου αγελαδινού γάλακτος, εκτός από την καταγγέλλουσα εταιρεία, η οποία δεν διαθέτει άλλα προϊόντα με βάση το αγελαδινό γάλα, δραστηριοποιούνται δύο ακόμη εταιρείες. Η εταιρεία Χαραλαμπίδης-Κρίστης Λτδ, η οποία δραστηριοποιείται μεταξύ άλλων και στην παραγωγή άλλων προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό

⁸ Βλ. *supra* υποσ. 2, *Arla Foods/Express Daires*, παρ. 35.

⁹ *Ibid*, παρ. 39.

γάλα, και η προσφάτως δραστηριοποιηθείσα εταιρεία παραγωγής γάλακτος και παγωτού Ζυμαράς Λτδ, με την επωνυμία Zymaras Farm.

V. Αξιολόγηση της Συμπεριφοράς του ΠΟΑ

(α) Έννομο Συμφέρον

Ο Νόμος απαιτεί την ύπαρξη έννομου συμφέροντος για τη νομιμοποίηση προσώπου να προβεί σε καταγγελία, δυνάμει του άρθρου 35, το οποίο προνοεί ότι:

« 35.(1) Σε καταγγελία παραβάσεων των διατάξεων του άρθρου 4 ή του άρθρου 6 του παρόντος Νόμου δικαιούται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει έννομο προς τούτου συμφέρον.

(2) Έννομο συμφέρον έχει αυτός που δικαιούται να αποδείξει ότι υπέστη ή ότι υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη ή να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, σαν άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης.»

Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή, κρίνοντας με βάση το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου, καταλήγει ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία βρίσκεται σε σχέση συνεργασίας με τον ΠΟΑ και άρα δύναται να επηρεάζεται άμεσα ή/και έμμεσα από οποιαδήποτε πολιτική που ενδεχομένως αυτός εφαρμόζει και που κατά την καταγγέλλουσα καταστρατηγεί τον ελεύθερο ανταγωνισμό αφού, ως ισχυρίζεται, παραβιάζει διατάξεις του Νόμου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία νομιμοποιείται να προβεί στην καταγγελία, καθότι πρόκειται για νομικό πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον και ως εκ τούτου πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 35 του Νόμου.

(β) Έννοια επιχείρησης

Προτού προχωρήσει με την περαιτέρω εξέταση των ισχυρισμών της καταγγέλλουσας εταιρείας και των στοιχείων του διοικητικού φακέλου, η Επιτροπή έκρινε ορθό όπως εξετάσει κατά πόσον ο ΠΟΑ εμπίπτει στα πλαίσια εφαρμογής του Νόμου ως 'επιχείρηση'.

Ο Νόμος δίδει την ακόλουθη ερμηνεία για τον ορισμό της επιχείρησης:

«επιχείρηση» σημαίνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες, ανεξάρτητα εάν οι δραστηριότητες αυτές είναι κερδοσκοπικές ή όχι, περιλαμβάνει δε κάθε επιχείρηση ιδιωτικού ή δημόσιου δικαίου

στην οποία το Δημόσιο δύναται να ασκήσει, άμεσα ή έμμεσα, λόγω κυριότητας, οικονομικής συμμετοχής ή δυνάμει διατάξεων που τη διέπουν, αποφασιστική επιρροή, τεκμαίρεται ότι ασκείται αποφασιστική επιρροή, όταν το Δημόσιο άμεσα ή έμμεσα-

(α) διαθέτει την πλειοψηφία του καλυφθέντος κεφαλαίου της επιχείρησης, ή

(β) διαθέτει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου που συνδέονται με μερίδια της επιχείρησης, ή

(γ) δύναται να ορίζει άνω του ημίσεως του αριθμού των μελών των οργάνων της διοίκησης, διεύθυνσης ή εποπτείας της επιχείρησης.»

Η Επιτροπή, σε συνάρτηση με τον ορισμό που προσδίδεται στον όρο 'επιχείρηση' στο άρθρο 2 του Νόμου, έκρινε ως πλέον καθοδηγητική σχετική νομολογία του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το «ΔΕΕ») σύμφωνα με την οποία, η έννοια επιχείρηση στο πλαίσιο του ανταγωνισμού συμπεριλαμβάνει «κάθε οντότητα που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες», ανεξάρτητα από τη νομική της υπόσταση και τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτείται.¹⁰ Επιπλέον, το ΔΕΕ αναφέρει ότι ο όρος «οικονομικής φύσεως δραστηριότητα» εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που έχει σχέση με την προσφορά αγαθών και/ή υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που το διέπει και τον τρόπο της χρηματοδότησης του, και η οικονομική δραστηριότητα συνίσταται σε κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά.¹¹

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο ΠΟΑ είναι δημόσια εγγεγραμμένη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης η οποία προμηθεύει με νωπό αγελαδινό γάλα τη συντριπτική πλειοψηφία των γαλακτοβιομηχανιών και τυροκομείων που δραστηριοποιούνται στην κυπριακή αγορά, καθώς αντιπροσωπεύει περίπου το 80% των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο. Επισημαίνεται ότι ο ΠΟΑ συμβάλλεται απευθείας με τις γαλακτοβιομηχανίες και τα τυροκομεία προμηθεύοντάς τους με νωπό αγελαδινό γάλα από τα μέλη/μετόχους του, ενώ εντός του 2012 προέβη σε εξαγορά του [.....]% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας Parouis Dairies Ltd, η οποία δραστηριοποιείται στην τυροκομία.

¹⁰ Υπόθεση C-41/90, *Hofner & Elsnher v. Macrotron*, [1991] ECR I-1979; Υπόθεση 170/83, *Hydrotherm v. Compact*, [1984] ECR 2999.

¹¹ *Ibid.*

Επομένως, η Επιτροπή κρίνει ότι η καταγγελλόμενη εταιρεία δύναται να χαρακτηριστεί ως «επιχείρηση», όπως η έννοια ορίζεται και στο Νόμο στο άρθρο 2, καθότι προσφέρει προϊόντα και ασκεί καθ' όλα οικονομικής και εμπορικής φύσεως δραστηριότητες από τις οποίες προσκομίζει οικονομικό όφελος.

(γ) Άρθρο 6(1) του Νόμου

Υπό το πρίσμα των ισχυρισμών της καταγγέλλουσας εταιρείας για καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης, η Επιτροπή εστιάζει την προσοχή της στις πρόνοιες του άρθρου 6(1) του Νόμου, το οποίο ορίζει ότι:

«6.-(1) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα-

(α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής

(β) τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών

(γ) την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση

(δ) την εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, εκ της φύσεώς τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών.»

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, η καταγγέλλουσα επικαλείται παραβάσεις του άρθρου 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου και 102 της ΣΛΕΕ. Παρ' όλ' αυτά, η Επιτροπή επισημαίνει ότι κατά την προκαταρκτική της εκτίμηση διαφάνηκε ότι από το σύνολο των εν λόγω ισχυριζόμενων παραβάσεων, μόνο η παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου εκ πρώτης όψεως στοιχειοθετείτο. Η Επιτροπή σημειώνει ότι έχει δώσει κάθε δυνατή ευκαιρία στην καταγγέλλουσα να εκφράσει τις απόψεις της σε σχέση με την προκαταρκτική εκτίμηση της για μη στοιχειοθέτηση των ισχυριζόμενων παραβάσεων του άρθρου 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου και 102 της ΣΛΕΕ και ότι η καταγγέλλουσα, τόσο στις γραπτές της θέσεις όσο και κατά την ακροαματική διαδικασία, δεν αμφισβήτησε τα συμπεράσματα της Επιτροπής.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, για τη στοιχειοθέτηση ή μη των κατ' ισχυρισμό παραβάσεων του Άρθρου 6(1) του Νόμου, θα πρέπει να εξεταστεί πρωταρχικά η ύπαρξη ή όχι δεσπόζουσας θέσης της καταγγελλόμενης εταιρείας στη σχετική αγορά της «*χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος και/ή στη σχετική αγορά της παραγωγής προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα*», ως έχουν ορισθεί ανωτέρω.

Η Επιτροπή έχει συναφώς λάβει υπόψη της τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το «ΔΕΕ»), σύμφωνα με την οποία πολύ υψηλά μερίδια αγοράς, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, είναι αρκετά για την απόδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης. Μία επιχείρηση που διαθέτει πολύ υψηλό μερίδιο αγοράς για αρκετό χρονικό διάστημα βρίσκεται, λόγω του μεριδίου αυτού, σε κατάσταση ισχύος, που την καθιστά υποχρεωτικό συνέταιρο και της εξασφαλίζει την ελευθερία συμπεριφοράς (freedom of action) έναντι των ανταγωνιστών, γεγονός που χαρακτηρίζει μια επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση.¹² Αντίθετα, όταν επιχείρηση δεν κατέχει μονοπωλιακή θέση στην αγορά αλλά κατέχει ένα ποσοστό της τάξεως του 40-50% (μερίδιο αγοράς), θεωρείται ότι αποτελεί μία αξιόπιστη αλλά όχι επαρκή ένδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης και, επομένως, απαιτείται να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες, προκειμένου να θεμελιωθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης.¹³

Επίσης, στην περίπτωση που η υπόλοιπη αγορά είναι κατακερματισμένη σε πληθώρα ανταγωνιστών, τότε, ακόμα και με σχετικά μικρό ποσοστό αγοράς, μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως δεσπόζουσα, αφού κανένας εκ των ανταγωνιστών δεν κατέχει μερίδιο αγοράς αρκετό, ώστε να συνιστά απειλή για τη δεσπόζουσα επιχείρηση.¹⁴ Στην υπόθεση *United Brands* θεωρήθηκε ότι η επιχείρηση *United Brands*, που διέθετε ποσοστό 45%, κατείχε δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά, διότι, μεταξύ άλλων, είχε σχεδόν διπλάσιο ποσοστό από τον πλησιέστερο ανταγωνιστή της. Επίσης, στην υπόθεση *Michelin*¹⁵ θεωρήθηκε ότι το ποσοστό 57-65%, που κατείχε η εταιρεία *Michelin* στη σχετική αγορά, ήταν αρκετό για τη θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης διότι, μεταξύ άλλων, οι ανταγωνιστές της διέθεταν καθένας ποσοστά 4-8% της σχετικής αγοράς.

¹² Υπόθεση 85/76, *Hoffmann-La Roche & Co. AG v. Commission*, [1979] ECR 461.

¹³ C-62/86, *Akzo Chemie κατά Επιτροπής*, παρ. 60-61.

¹⁴ Υπόθεση 27/76 *United Brands Company and United Brands Continental BV v Commission* [1978] ECR 207, σκ. 111.

¹⁵ Υπόθεση C-322/81, *Michelin v. Commission*, [1983] ECR 3461, παρ.52, 59. Ομοίως και σε T-219/99, *British Airways κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής*, παρ.210-211.

Στις περιπτώσεις όπου το μερίδιο αγοράς είναι μικρότερο του 50%, είναι πιθανό να διαπιστωθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη τη διάρθρωση της αγοράς και τα μερίδια των επιχειρήσεων/ανταγωνιστών. Όταν υπάρχουν πολλές εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένη αγορά που είναι κατακερματισμένη σε πληθώρα ανταγωνιστών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι, ακόμα και ένα μερίδιο αγοράς της τάξεως του 20-40% μπορεί να συνιστά δεσπόζουσα θέση.¹⁶ Όταν όμως το μερίδιο αγοράς είναι κάτω του 50%, από μόνο του αυτό δεν τεκμηριώνει την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΕΕ αφήνουν ανοικτό το ενδεχόμενο μια επιχείρηση να κατέχει δεσπόζουσα θέση σε μία αγορά με μερίδιο μικρότερο του 50%.¹⁷ Σημειώνεται ότι, το μικρότερο μερίδιο αγοράς που κρίθηκε σε απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για κατοχή δεσπόζουσας θέσης από επιχείρηση, για σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ (αντίστοιχο του άρθρου 6(1) του Νόμου), ήταν 39.7%.¹⁸

Καταγράφοντας τις προαναφερθείσες αρχές που πηγάζουν από τη νομολογία του ΔΕΕ και εκτιμώντας τα δεδομένα που βρίσκονται ενώπιον της Επιτροπής ως προς τη μορφή της αγοράς, έχει διαφανεί ότι, λόγω των περιορισμών που υπάρχουν στην παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος στην Κυπριακή αγορά, ως αποτέλεσμα του καθορισμού ποσοστώσεων στην παραγωγή (quota), αλλά και λόγω του ότι τα μέλη του ΠΟΑ αποτελούν περί το 80% των παραγωγών που δραστηριοποιούνται στην Κυπριακή αγορά, ο ΠΟΑ κατέχει ένα μερίδιο αγοράς της τάξης του [.....] % στη σχετική αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο ΠΟΑ κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με την ενωσιακή νομολογία σε θέματα ανταγωνισμού, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης δεν απαγορεύεται· αυτό που απαγορεύεται είναι η καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής της θέσης.

Σύμφωνα πάντα με τη νομολογία του ΔΕΕ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κατάχρηση συνδέεται με τη συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης που επιδρά στη δομή της αγοράς, αποδυναμώνοντας τον ήδη ασθενή ανταγωνισμό, με τη χρήση

¹⁶ 10^η Ετήσια Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον Ανταγωνισμό.

¹⁷ Υπόθεση C-250/92, *Gotttrup Klim v. KLG* [1994], ECR I-5641, [1996] 4 CMLR 191.

¹⁸ Υπόθεση T-219/99, *British Airways v. Commission* [2003], ECR II-5917, [2004] 4 CMLR 1008.

μεθόδων που δεν αρμόζουν σε καθεστώς υγιούς ανταγωνισμού.¹⁹ Σημειώνεται επίσης το λεκτικό του ΔΕΕ, όπου οι επιχειρήσεις με δεσπόζουσα θέση στην αγορά ενός προϊόντος έχουν «ιδιαιτέρη ευθύνη» (special responsibility), πράγμα που τις κάνει ακόμα πιο υπεύθυνες σε περίπτωση παραβίασης του Νόμου.²⁰

Στην υπόθεση *Tetra Pak International SA*²¹, αναφέρθηκε ότι: «*Η ιδιαίτερη ευθύνη να μη θίγει με τη συμπεριφορά της την άσκηση πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, την οποία υπέχει από το άρθρο 86 της Συνθήκης επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση σε δεδομένη αγορά, έχει την έννοια ότι της απαγορεύει κάθε συμπεριφορά ικανή να εμποδίσει τη διατήρηση ή την ανάπτυξη του βαθμού ανταγωνισμού που υφίσταται ακόμη σε μια αγορά όπου, λόγω ακριβώς της παρουσίας αυτής της επιχείρησης, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος. Για τον λόγο αυτό η συμπεριφορά μιας τέτοιας επιχείρησης ενδέχεται να εμπίπτει στο άρθρο 86 και να υπόκειται σε κυρώσεις κατ' εφαρμογήν του άρθρου αυτού, ακόμη και όταν εντοπίζεται σε αγορά διαφορετική από την αγορά στην οποία υφίσταται η δεσπόζουσα θέση, καθόσον, λόγω του ότι η αγορά αυτή συνδέεται με στενούς δεσμούς συναφείας με την αγορά στην οποία υφίσταται η δεσπόζουσα θέση και διαθέτει σ' αυτήν την αγορά υπεροχή, έχει τη δυνατότητα να απολαύει, σε σχέση με τους άλλους επιχειρηματίες που είναι παρόντες στην ίδια αγορά, ανεξαρτησίας στη δραστηριότητά της, πράγμα το οποίο συνεπάγεται ότι υπέχει, εκεί επίσης και χωρίς να χρειάζεται να αποδειχθεί ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση, ειδική ευθύνη για τη διατήρηση πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού. »*

(δ) Άρθρο 6(1)(β) του Νόμου

Αναφορικά με την κατ' ισχυρισμόν ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου από μέρος του ΠΟΑ, η Επιτροπή υπογραμμίζει τη σχετική νομολογία, η οποία θεωρεί ότι υπάρχει περιορισμός της διάθεσης ή άρνηση συναλλαγής εν γένει, είτε αυτή είναι άρνηση πώλησης προϊόντος ή υπηρεσίας ή άρνηση σύναψης σύμβασης, κ.α. όταν αυτή προβάλλεται από τη δεσπόζουσα επιχείρηση και δεν δικαιολογείται αντικειμενικά.²²

Σύμφωνα με το γράμμα του Νόμου, καθώς και την πάγια νομολογία του ΔΕΕ, ο λόγος για τον οποίο απαγορεύεται η συγκεκριμένη πρακτική κατά το άρθρο 102 της

¹⁹ Βλ. *supra* υποσ. 12.

²⁰ *Michelin*, *supra* υποσ. 15.

²¹ Υπόθεση T-83/91, *Tetra Pak International SA v. Commission* [1994] ECR II-755.

²² Βλ. Υπόθεση 6 και 7/73, *Istituto Chemioterapico Italiano S.p.A. και Commercial Solvents Corporation κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, [1974] ECR 223.

ΣΛΕΕ (αντίστοιχο του άρθρου 6(1) του Νόμου) είναι ότι θα μπορούσε να οδηγήσει σε εξαφάνιση κάθε ανταγωνισμού εκ μέρους της επιχείρησης εναντίον της οποίας προβάλλεται.²³

Θα πρέπει δε να αποδεικνύεται ότι η δεσπόμενη επιχείρηση δεν ήταν σε θέση να επιλέξει άλλο μέτρο, λιγότερο επώδυνο από την άρνηση πώλησης, για την προάσπιση των εμπορικών της συμφερόντων. Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη της τα δεδομένα της υπόθεσης, στα πλαίσια πιο ενδελεχούς εξέτασης προς καλύτερη αντιμετώπιση της κατ' ισχυρισμόν παράβασης του Νόμου, μελέτησε το Discussion Paper²⁴ που εξέδωσε προς Δημόσια Διαβούλευση το Δεκέμβριο του 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο οποίο αναφέρεται σχετικά ότι οι επιχειρήσεις γενικά έχουν το δικαίωμα να προσδιορίζουν ποιον θα προμηθεύσουν και να αποφασίζουν να σταματήσουν την προμήθεια προϊόντων τους σε συγκεκριμένους συνεργάτες, και αυτό ισχύει και για τις επιχειρήσεις με δεσπόμενη θέση στη σχετική αγορά.

Το Έγγραφο καταγράφει επίσης ότι: «*Refusals to supply or threats of refusals to supply by dominant companies may, however, be anticompetitive. Examples include halting supplies to punish buyers for dealing with competitors and refusing to supply buyers that do not agree to exclusive dealing or tying arrangements. [.....] Such practices are normally not aimed at excluding the buyer but rather a competitor of the dominant company. This section focuses [.....] where a dominant company denies a buyer access to an input in order to exclude that buyer from participating in an economic activity (vertical foreclosure). Although the excluded buyer could be only a customer, typically competition problems arise when it also is a rival to the dominant company in the economic activity for which the input is needed. This type of exclusion may cover a broad range of practices, such as the termination of an existing commercial relationship, the refusal to supply products, to provide information, to license intellectual property rights (IPR) or to grant access to an essential facility or a network. Practices such as delaying tactics in supplying, imposing unfair trading conditions and charging such prices that it is not economically viable for the buyer to continue its activity may also in reality amount to a refusal to supply.*».

²³ Υπόθεση 311/84, *SA Centre belge d'études de marché - télémarketing (CBEM) κατά SA Compagnie luxembourgeoise de télédiffusion (CLT) και SA Information publicité Benelux (IPB)*, [1985] ECR 3261.

²⁴ December 2005, DG Competition discussion paper on the application of Article 82 of the Treaty to exclusionary abuses, Public consultation <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/art82/discpaper2005.pdf> βλ. σχετικά σελ. 60. Επίσης, βλ σχετικά Guidance on the Commission's enforcement priorities in applying Article 82 of the EC Treaty to abusive exclusionary conduct by dominant undertakings (Text with EEA relevance) *Official Journal C 045*, 24/02/2009 P. 0007 – 0020, παρ.75.

Επίσης, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η νομολογία γενικά αποδέχεται, αναφορικά με την έννοια της άρνησης συναλλαγής, ότι αυτή καλύπτει όχι μόνο μία ξεκάθαρη άρνηση, αλλά και πρακτικές που προορίζονται να μεταπείσουν έμμεσα έναν πελάτη από την επιδίωξη του για συναλλαγή (αντί για μία άμεση άρνηση). Οι πρακτικές αυτές, που αναφέρονται ως εποικοδομητική άρνηση εφοδιασμού/συναλλαγής (constructive refusal to supply),²⁵ μπορεί να επιβάλουν αντικειμενικά παράλογους όρους, όπως αδικαιολόγητα υψηλές τιμές ή άλλους αθέμιτους όρους, καθώς και να συμμετέχουν σε διαπραγμάτευση με κακή πίστη, ή να χρησιμοποιούνται τακτικές παρέλκυσης ώστε να αποσυρθεί μια παραγγελία.²⁶

Περαιτέρω, η Επιτροπή μελέτησε την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις»,²⁷ δυνάμει της οποίας καθορίζεται ότι η άρνηση παροχής καταρχήν περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα πρακτικών, από τις οποίες οι πιο τυπικές αρνήσεις είναι: α) η άρνηση διάθεσης προϊόντων/υπηρεσιών σε υφιστάμενους ή νέους πελάτες, β) η άρνηση χορήγησης άδειας εκμετάλλευσης για δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ακόμη και όταν αυτό είναι απαραίτητο για την παροχή πληροφοριών για διεπαφές, και γ) η άρνηση χορήγησης πρόσβασης σε εγκατάσταση (essential facility) ή δίκτυο πρωταρχικής σημασίας.

Η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να παραθέσει τα όσα καταγράφονται στο Μέρος που πραγματεύεται την άρνηση: «79. Η Επιτροπή δεν θεωρεί απαραίτητο το προϊόν που αποτελεί το αντικείμενο της άρνησης να έχει ήδη διατεθεί στο εμπόριο: αρκεί να υπάρχει ζήτηση από δυνητικούς αγοραστές και να μπορεί να προσδιοριστεί μία δυνητική αγορά για τη συγκεκριμένη εισροή. Κατά τον ίδιο τρόπο, δεν είναι απαραίτητο να υπάρχει πραγματική άρνηση εκ μέρους δεσπόζουσας επιχείρησης: αρκεί μία «εξυπνοοούμενη άρνηση». Μία εξυπνοοούμενη άρνηση μπορεί, για παράδειγμα, να λάβει τη μορφή υπερβολικής καθυστέρησης ή άλλης υποβάθμισης

²⁵ Βλ. σχετικά 1999/243/ΕΚ: Απόφαση της Επιτροπής, της 16ης Σεπτεμβρίου 1998, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης ΕΚ (Υπόθεση IV/35.134 - συμφωνία διατλαντικής ναυτιλιακής διάσκεψης) ΕΕ L 95 της 9.4.1999, σ. 1 έως 112, παραρ. 141. 2001/892/ΕΚ: Απόφαση της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 2001, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ (COMP/C-1/36.915 — Deutsche Post AG — Παρακράτηση διασυνοριακού ταχυδρομείου) ΕΕ L 331 της 15.12.2001, σ. 40 έως 78, παραρ. 553.

²⁶ FAULL & NIKPAY, § 3.146 – 3.148, ed. Oxford Univ. Press, εκδ. 1999.

²⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις (2009/C 45/02).

της προμήθειας του προϊόντος ή να συνίσταται στην επιβολή παράλογων όρων σε αντάλλαγμα της προμήθειας.²⁸ (δική μας υπογράμμιση)

Στη συνέχεια καταγράφεται επίσης ότι: «81. Η Επιτροπή θα θεωρεί τις πρακτικές αυτές ως προτεραιότητες ελέγχου, εφόσον ισχύουν όλες οι ακόλουθες περιστάσεις:

— η άρνηση αφορά προϊόν ή υπηρεσία που αντικειμενικά χρειάζεται μια εταιρεία για να ασκήσει αποτελεσματικό ανταγωνισμό σε αγορά επόμενου σταδίου,

— η άρνηση ενδέχεται να οδηγήσει σε εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά επόμενου σταδίου, και

— η άρνηση ενδέχεται να αποβεί σε ζημία των καταναλωτών.»²⁹

Επομένως, γίνεται φανερό στην Επιτροπή ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναλύει την ύπαρξη εναλλαξιμότητας του αρνούμενου προϊόντος ή της υπηρεσίας και αξιολογεί κατά πόσον οι ανταγωνιστές δύνανται να δημιουργήσουν ή έχουν εναλλακτική πηγή.

Περαιτέρω, τα ανωτέρω κριτήρια «ισχύουν τόσο στις περιπτώσεις διακοπής προηγούμενης προμήθειας όσο και στις περιπτώσεις άρνησης προμήθειας προϊόντος ή υπηρεσίας που η δεσπύζουσα επιχείρηση δεν παρείχε προηγουμένως σε άλλες (αρνήσεις προμήθειας *de novo*). Ωστόσο, είναι πιθανότερο να θεωρηθεί καταχρηστική η διακοπή υπάρχουσας συμφωνίας προμήθειας παρά μια άρνηση προμήθειας *de novo*. Για παράδειγμα, εάν η δεσπύζουσα επιχείρηση προμήθευε προηγουμένως την παραγγέλλουσα επιχείρηση, και η δεύτερη επιχείρηση πραγματοποίησε επενδύσεις με βάση τη συγκεκριμένη σχέση προκειμένου να χρησιμοποιήσει την εισροή που στη συνέχεια της αρνείται η δεσπύζουσα επιχείρηση, τότε η Επιτροπή είναι πιθανότερο να θεωρήσει την εξεταζόμενη εισροή ως απολύτως αναγκαία. Επίσης, το γεγονός ότι στο παρελθόν ο κάτοχος της συγκεκριμένης εισροής είχε κρίνει συμφέρουσα την προμήθειά της, αποτελεί ένδειξη ότι η προμήθεια δεν συνεπάγεται κίνδυνο και ότι ο κάτοχος λαμβάνει τη δέουσα ανταπόδοση για την αρχική επένδυση.»³⁰

Ως αναφέρεται στην εν λόγω Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αυτή έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις όπου: «76. Τυπικά προβλήματα ανταγωνισμού δημιουργούνται όταν η δεσπύζουσα επιχείρηση ανταγωνίζεται στην αγορά «επόμενου σταδίου» τον αγοραστή που αρνείται να προμηθεύσει.», και «Ο όρος «αγορά

²⁸ Ibid, παρ.79

²⁹ Op.cit. υποσημείωση 27, παρ.81

³⁰ Op.cit. υποσημείωση 27, παρ.84

επόμενου σταδίου» χρησιμοποιείται σε σχέση με την αγορά για την οποία η εισροή που μία εταιρεία αρνείται να παράσχει είναι απαραίτητη για την κατασκευή προϊόντος ή την παροχή υπηρεσίας.».

Ως αποτέλεσμα όλων όσων προαναφέρθηκαν, η Επιτροπή, έχοντας υπόψη της τους ισχυρισμούς των εμπλεκόμενων μερών, καθώς και τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, διακρίνει και καταγράφει κατωτέρω τις εξής παρατηρήσεις:

Ο περιορισμός στην προμήθεια της καταγγέλλουσας εταιρείας αφορά υφιστάμενο πελάτη, εφόσον ο ΠΟΑ συνεργαζόταν επί σειρά ετών με αυτήν.

Ο ΠΟΑ, λόγω της δεσπόζουσας θέσης του, υπέχει ιδιαίτερης ευθύνης (special responsibility) έναντι των πελατών του. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας εταιρείας και μέσα από τα στοιχεία της καταγγελίας, διαφαίνεται ότι ο ΠΟΑ αρνήθηκε να της παραδώσει τις συνήθεις ποσότητες γάλακτος που της παρέδιδε ή/και σύμφωνα με τις συμβατικές του υποχρεώσεις, ως η μεταξύ τους συμφωνία που υπεγράφη ένα μήνα προτού ξεκινήσει να παραδίδει στην καταγγέλλουσα τις μειωμένες παραδόσεις. Μάλιστα, αυτή η άρνηση συνοδεύτηκε και από το γεγονός ότι ο ΠΟΑ ήδη γνώριζε εκ των προτέρων ότι δεν θα ήταν σε θέση να τηρήσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις, αφού ο ίδιος κατείχε την απόφαση της Επιτροπής αρ.19/2012 για τα προσωρινά μέτρα σε σχέση με τις εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd και όχι η καταγγέλλουσα εταιρεία.

Συγκεκριμένα, η απόφαση της Επιτροπής (αρ.19/2012) με την οποία διέταξε τον ΠΟΑ να παραδίδει αυξημένες ποσότητες γάλακτος στις γαλακτοβιομηχανίες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd, εξεδόθη στις 20 Ιουνίου 2012, δηλαδή δέκα (10) ημέρες πριν την υπογραφή της σύμβασης με την καταγγέλλουσα εταιρεία στις 30 Ιουνίου 2012, και απεστάλη προς τον ΠΟΑ την ίδια ημέρα.

Στη συμφωνία της 30^{ης} Ιουνίου 2012 καταγράφεται ότι: *«για την περίοδο 1 Ιουλίου 2012 μέχρι 15 Νοεμβρίου 2012 καθώς και για την περίοδο 16 Απριλίου 2013 μέχρι 30 Ιουνίου 2013 οι ποσότητες με τις οποίες ο «Προμηθευτής» θα τροφοδοτήσει τον «Αγοραστή» θα είναι [.....] λίτρα γάλακτος δηλαδή μέσο όρο [.....] τόνους ημερησίως τουλάχιστον, σε μηνιαία βάση. Ο «Προμηθευτής» όποτε μπορεί και σε συνεννόηση με τον «Αγοραστή» θα τροφοδοτεί τον «Αγοραστή» με ημερήσια ποσότητα πάνω ή/και κάτω από τους [.....] τόνους σε μηνιαία βάση. Για τους πιο πάνω μήνες ο «Προμηθευτής» θα τροφοδοτήσει τον «Αγοραστή» με επιπρόσθετη ποσότητα τουλάχιστον [.....] λίτρα γάλακτος συνολικά για όλους τους εν λόγω μήνες.*

Η ποσότητα των [.....] λίτρων γάλακτος θα παραδοθεί κατόπιν συνεννόησης των δύο ημερών και δεν θα υπερβαίνει τα [.....] λίτρα ανά παράδοση.».

Στην υπογραφείσα σύμβαση ημερομηνίας 30 Ιουνίου 2012 μεταξύ της καταγγέλλουσας και της καταγγελλόμενης εταιρείας επεβλήθη, ως ισχυρίζεται η καταγγέλλουσα, μέσω πρόσθετης σύμβασης (Addendum 4th), επιπλέον όρος, ο οποίος προέβλεπε ότι ο ΠΟΑ δεν φέρει ευθύνη εάν αναγκαστεί να μειώσει τις συμφωνηθείσες ποσότητες προς την καταγγέλλουσα εταιρεία, ως αποτέλεσμα της συμμόρφωσης του με την απόφαση της Επιτροπής Αρ. 19/2012.

Επ' αυτού, η Επιτροπή εξέτασε τους όρους του συμβολαίου που απέστειλε ο ΠΟΑ μεταξύ αυτού και της θυγατρικής του εταιρείας Parouis, με ημερομηνία 30 Ιουνίου 2012, και παρατηρεί ότι και το εν λόγω συμβόλαιο καταρτίστηκε και υπεγράφη κατόπιν της έκδοσης της απόφασης της Επιτροπής αρ. 19/2012 και περιλαμβάνει τον εξής όρο: *«Η ποσότητα γάλακτος που θα παραλάβει η γαλακτοβιομηχανία από τον **Οργανισμό** κατά την χρονική περίοδο 1 Ιουλίου 2012 με 30 Ιουνίου 2014 είναι από [.....] μέχρι [.....]. λίτρα αγελαδινού γάλακτος. Η ρύθμιση των πιο πάνω ποσοτήτων είναι αποκλειστική ευθύνη και αρμοδιότητα του **Οργανισμού** ο οποίος θα ρυθμίζει τις ποσότητες που θα παραδίδει εν σχέση με τις διαθέσιμες ποσότητες γάλακτος. Ο **Οργανισμός** θα πρέπει να παραδίδει τουλάχιστον την ελάχιστη ημερήσια ποσότητα σε μηνιαία βάση.».*

Επομένως, η Επιτροπή, εξετάζοντας τα συμβόλαια που απεστάλησαν, παρατηρεί ότι μόνο στο συμβόλαιο της Parouis υπάρχει η δυνατότητα διπλασιασμού των παραδιδόμενων ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος. Στην περίπτωση που εκπληρωθεί ο συγκεκριμένος όρος πλήρως, δηλαδή η παραδοθείσα ποσότητα γάλακτος φθάσει στα [.....] λίτρα, η Parouis θα καταστεί η εταιρεία με τη μεγαλύτερη απορροφητικότητα νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ. Από τη διεξαχθείσα έρευνα διαφαίνεται ότι στους υπόλοιπους πελάτες του, ο ΠΟΑ, στο συγκεκριμένο όρο, είτε καθορίζει συγκεκριμένα την ετήσια ποσότητα είτε δίνει ένα μικρό εύρος προς τα πάνω, κατά πολύ μικρότερο από αυτό που ορίζεται στη σύμβαση με την Parouis.

Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, με βάση τα ενώπιον της στοιχεία και δεδομένα, καταδεικνύεται ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία έλαβε για τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο 2012 μειωμένες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ

σε σχέση με τις συμβατικές υποχρεώσεις των [.....] τόνων ημερησίως,³¹ για τις οποίες ο ΠΟΑ είχε δεσμευτεί με την υπογραφή συμβολαίου μόλις ένα μήνα προηγουμένως, δεδομένο που ούτε ο ΠΟΑ αρνείται, ενώ προχωρεί να το δικαιολογήσει αναφέροντας ότι η μείωση στις παραδόσεις οφείλεται στην απόφαση της Επιτροπής με αρ. 19/2012.

Σχετικά, η καταγγέλλουσα εταιρεία ανέφερε ότι: «δεν υπάρχει καμία δικαιολόγηση για αυτήν του την άρνηση. Η με αριθ. 19/2012 απόφαση της Επιτροπής, η οποία διέταξε τον ΠΟΑ να προμηθεύει την εταιρεία Πήττας με συγκεκριμένες ποσότητες γάλακτος και την οποία ο ΠΟΑ παρουσιάζει ως επεξήγηση της παράνομης συμπεριφοράς του, δεν θα έπρεπε ουδόλως να είχε επιπτώσεις στις παραδόσεις γάλακτος από τον ΠΟΑ προς την καταγγέλλουσα. Όμως, αντίθετα, με όσα ισχυρίζεται ο ΠΟΑ οι ποσότητες νωπού γάλακτος που παρήχθησαν το 2012 από τον ΠΟΑ και τους λοιπούς αγελαδοτρόφους ήταν αυξημένες σε σχέση με τις ποσότητες που παρήχθησαν το 2011. Συνεπώς ο ΠΟΑ θα έπρεπε να είχε πλεόνασμα γάλακτος το 2012.».

Στη συνέχεια, η Επιτροπή, από τους σχετικούς πίνακες που απέστειλε ο Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (εφεξής ο «ΟΚΓΒ») αναφορικά με τη διακίνηση του νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ, διακρίνει ότι η διακίνηση δεν είχε μειωθεί τους πρώτους πέντε μήνες του 2012, αλλά αντίθετα υπήρχε αύξηση της τάξης του [.....]%. Για δε τους δύο μήνες, Ιούλιο και Αύγουστο του 2012, η αύξηση ήταν της τάξης του [.....]% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2011.

Η καταγγέλλουσα εταιρεία ισχυρίζεται ότι: «η όλη συμπεριφορά του ΠΟΑ αποκτά μια ιδιαίτερη χροιά και γίνεται πολύ σοβαρότερη, λόγω της ύπαρξης ειδικού αντι-ανταγωνιστικού κινήτρου αποκλεισμού (exclusionary incentive) του ΠΟΑ. Είναι φανερό από την ανωτέρω απόφαση της ΕΠΑ ότι ο ΠΟΑ έχει ένα αντι-ανταγωνιστικό κίνητρο να μην παρέχει στην Λανίτης τις συνήθεις ποσότητες, προκειμένου να ευνοήσει τη δική του καθετοποιημένη τυροκομική δραστηριότητα. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, με βάση στοιχεία της ΕΠΑ, ο ΠΟΑ το 2012 ενώ μείωνε τις ποσότητες γάλακτος προς την εταιρεία τυροκομίας Πήττας αύξανε αισθητά την ποσότητα γάλακτος που παραλάμβανε η εταιρεία τυροκομίας, Parouis Dairies Ltd, την οποία μάλιστα και εξαγόρασε τον Ιανουάριο του 2012. Συγκριμένα, σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής, ενώ η Parouis Dairies Ltd λάμβανε το Δεκέμβριο του 2011 ποσότητα γάλακτος ημερησίως της τάξης των [.....] λίτρων, τον Ιανουάριο του 2012

---

³¹ Συμφωνία ΠΟΑ και καταγγέλλουσας εταιρείας στις 30 Ιουνίου 2012.

λάμβανε ποσότητες της τάξης των [.....] λίτρων και ακολούθως τους επόμενους μήνες ποσότητες μέχρι και τα [.....] λίτρα γάλα».

Επιπλέον, η Επιτροπή σημείωσε την αναφορά του ΠΟΑ ότι: «[.....], όπως διαφάνηκε εκ των υστέρων, οι επιπλέον ποσότητες που παρελάμβανε η Λανίτης από τον ΠΟΑ από τον Απρίλιο μέχρι τον Ιούλιο του 2012 τις μεταπωλούσε στον Πίττα. Ως εκ τούτου, είναι η Λανίτης που διατήρησε τον Πίττα εν ζωή ενώ η αγορά τον είχε απορρίψει. Όταν όμως ήλθαν οι καλοκαιρινοί μήνες που η ζήτηση είναι αυξημένη και η παραγωγή μειωμένη, η Λανίτης δεν μπορούσε πλέον να «μοιράζεται» τις ποσότητες της με τον Πίττα. Ως αποτέλεσμα, ο Πίττας καταχώρησε αίτηση για προσωρινά μέτρα στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και τώρα ο ΠΟΑ αναγκάζεται να του παραδίδει 65 τόνους ημερησίως. Εάν ο Λανίτης δεν βοηθούσε τον Πίττα να επιβιώσει, το οποίο δείχνει την πλήρη συνεργασία μεταξύ τους, η Λανίτης θα προμηθευόταν σήμερα με όλη την ποσότητα γάλακτος που χρειάζεται.».

Άρα, το γεγονός της παράδοσης ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος από την καταγγέλλουσα εταιρεία προς τις εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd γίνεται φανερό μέσα από τα όσα ελέχθησαν αλλά και από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης. Επομένως, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι, εφόσον ο ΠΟΑ είχε καταφέρει να διοχετεύσει κάποιες από τις ποσότητες που αναλογούσαν στις εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd, στην Α/φοί Λανίτης, διευκολυνόταν από αυτή τη διευθέτηση. Συγκεκριμένα, κατά το μήνα Αύγουστο, στον καθορισμό της μείωσης της ποσότητας προς την καταγγέλλουσα εταιρεία, ο ΠΟΑ έλαβε υπόψη τις αυξημένες ποσότητες του Ιουνίου και του Ιουλίου 2012, εφόσον ήδη γνώριζε ότι αυτές περιλάμβαναν και τις ποσότητες που παραδίδονταν στις εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd από την καταγγέλλουσα εταιρεία.

Συνακόλουθα, από τα στοιχεία που απέστειλε η καταγγέλλουσα εταιρεία προς την Επιτροπή, διαφαίνεται ότι ποσοστό ύψους [.....]% από τις ποσότητες που παραλάμβανε η Α/φοί Λανίτης κατά τον μήνα Ιούνιο 2012, ουσιαστικά πωλούνταν στις εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd.

Σύμφωνα με το σχετικό Πίνακα³² που παρέθεσε ο ΠΟΑ, στον οποίο καταγράφονται οι παραδόσεις προς τους πελάτες του και η ποσοστιαία μείωση αυτών, με την ανακατανομή των ποσοτήτων της παραγωγής, με σκοπό την εξυπηρέτηση των εταιρειών Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd, στη βάση της απόφασης

³² Παράρτημα 4 της Επιστολής ΠΟΑ ημερομηνίας 18/9/2012 προς την Υπηρεσία .

της Επιτροπής με Αρ.19/2012, επέφερε στην καταγγέλλουσα εταιρεία μείωση του ποσοστού του παραδοτέου νωπού αγελαδινού γάλακτος επί του συνόλου της παραγωγής κατά [.....]% τον Αύγουστο του 2012 σε σχέση με το μήνα Ιούνιο 2012.

Επίσης, σε πίνακα³³ που προσκόμισε η Α/φοί Λανίτης παρουσιάζονται οι ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος που παρέδωσε προς αυτήν ο ΠΟΑ από την 1/8/2012 έως και τις 19/9/2012, και παρατηρείται ότι σε αυτή την περίοδο, οι παραδοθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ προς την καταγγέλλουσα εταιρεία σε σχέση με τις συμβατικές της υποχρεώσεις, σημείωσαν μείωση της τάξης του [.....]% (δηλαδή, από [.....] λίτρα σε [.....] λίτρα).

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία ανέφερε ότι, σε αντίθεση με ανταγωνιστές της, οι οποίοι³⁴ δεν είχαν μειώσει τις ποσότητες φρέσκου παστεριωμένου γάλακτος που πωλούσαν στην αγορά, είτε γιατί προμηθεύονταν νωπό γάλα από εναλλακτικές πηγές πέραν του ΠΟΑ, είτε επειδή είχαν και τυροκομική δραστηριότητα και είχαν έτσι τη δυνατότητα να αναδιανείμουν τις ποσότητες νωπού γάλακτος που διέθεταν προς κάλυψη των αναγκών της παστερίωσης, αυτή δεν είχε οποιαδήποτε εναλλακτική πηγή προμήθειας, με αποτέλεσμα να εξαρτάται από την εκάστοτε πολιτική ή/και συμπεριφορά του ΠΟΑ στη σχετική αγορά.

Προς τούτο, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία του σχετικού πίνακα που απέστειλε η καταγγέλλουσα εταιρεία³⁵, τα οποία απέστειλε και ο ΠΟΑ στην επιστολή του με ημερομηνία 18.09.2012, ετοιμάσθηκε ο ακόλουθος Πίνακας 1.

---

³³ Πίνακας που στάλθηκε σε ηλεκτρονική μορφή και που περιλήφθηκε σε επιστολή των δικηγόρων της καταγγέλλουσας ημερομηνίας 21/9/2012

³⁴ Δήλωση στελέχους ανταγωνιστικής εταιρείας που πραγματοποιήθηκε στις τηλεοπτικές ειδήσεις της 6^{ης} Σεπτεμβρίου 2012 του ANΤ1 και απεστάλη από την καταγγέλλουσα εταιρεία.

³⁵ Πίνακας που συμπεριελήφθη στο συμπληρωματικό υπόμνημα της εταιρείας Α/φοι Λανίτης Λτδ ημερομηνίας 14/9/2012.

Πίνακας 1

Παραδόσεις Γάλακτος ΠΟΑ προς την εταιρεία Α/φοί Λανίτης Λτδ (Αύγουστος 2011-Αύγουστος 2012)

Αύγουστος 2011	Αύγουστος 2012	Ποσοστιαία μείωση
Παραδοτέες ποσότητες (Λίτρα)	Παραδοτέες ποσότητες (Λίτρα)	
[.....]	[.....]	13.4%

Στον πιο πάνω πίνακα παρατηρείται ότι τον Αύγουστο 2012 ο ΠΟΑ παρέδωσε στην καταγγέλλουσα [.....] λίτρα νωπού αγελαδινού γάλακτος, δηλαδή 13.4% λιγότερη ποσότητα από την αντίστοιχη ποσότητα την οποία παρέδωσε προς αυτήν εντός του Αυγούστου 2011, που ήταν [.....] λίτρα.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή, λαμβάνοντας τα πιο πάνω υπόψη της, παρατηρεί ότι ο ΠΟΑ προέβη σε μείωση των παραδοτέων ποσοτήτων προς την καταγγέλλουσα εταιρεία κατά το μήνα Αύγουστο 2012 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο Αύγουστο 2011. Η μείωση αυτή είναι κατά την καταγγέλλουσα εταιρεία σημαντική, καθώς ανέρχεται σε μείωση της τάξης του 13,4%, ενώ η εν λόγω περίοδος που πραγματοποιήθηκε αυτή η σημαντική μείωση αποτελεί περίοδο αυξημένης ζήτησης του προϊόντος του φρέσκου αγελαδινού παστεριωμένου γάλακτος, με αποτέλεσμα να έχει πληγεί ή/και να διαταραχθεί η λειτουργία της στην αγορά.

Η Επιτροπή περαιτέρω σημειώνει ότι, κατά τον Αύγουστο του 2011, οι εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd δραστηριοποιούνταν στην αγορά παραλαμβάνοντας νωπό αγελαδινό γάλα από τον ΠΟΑ και επομένως, δεν θεωρεί ότι μπορεί να δικαιολογηθεί η σημαντική αυτή μείωση των ποσοτήτων που λάμβανε η καταγγέλλουσα εταιρεία τον Αύγουστο του 2012 σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2011 στη βάση της σχετικής ενδιάμεσης απόφασης της Επιτροπής, αρ. 19/2012.

Κατά συνέπεια, παρατηρώντας τον Πίνακα 1 σε συνδυασμό με τα παράπονα που δέχθηκε η καταγγέλλουσα από πελάτες της λόγω της έλλειψης φρέσκου παστεριωμένου αγελαδινού γάλακτος στα σημεία πώλησης, καθώς και τα διάφορα δημοσιεύματα κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο και τα λοιπά στοιχεία του

διοικητικού φακέλου, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η σημαντική μείωση της παραδιδόμενης ποσότητας νωπού αγελαδινού γάλακτος στην οποία προέβη ο ΠΟΑ προς την καταγγέλλουσα, όχι μόνο διατάραξε τη λειτουργία της καταγγέλλουσας, αλλά επιπρόσθετα δημιούργησε τεχνητή έλλειψη φρέσκου παστεριωμένου αγελαδινού γάλακτος στην αγορά, παρά το ότι η συνολική παραγωγή ήταν ελαφρώς αυξημένη κατά τον μήνα Αύγουστο 2012.

Επιπρόσθετα, ο πιο κάτω Πίνακας 2 του ΟΚΓΒ επιβεβαιώνει ότι η χρήση του νωπού αγελαδινού γάλακτος που παρέδωσε ο ΠΟΑ τον Αύγουστο του 2012 σε σχέση με τον Αύγουστο του 2011, έγινε σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό για σκοπούς τυροκόμησης παρά παστερίωσης. Συγκεκριμένα, το ποσοστό χρήσης του νωπού αγελαδινού γάλακτος στην παστερίωση τον Αύγουστο του 2012 ήταν [.....]% ([.....] λίτρα), ενώ στην τυροκόμηση ήταν [.....]% ([.....] λίτρα) συγκριτικά με τον Αύγουστο του 2011, που ήταν για την παστερίωση [.....]% ([.....] λίτρα) και για την τυροκόμηση [.....]% ([.....]λίτρα). Δηλαδή, υπήρξε μετακίνηση της τάξης του [.....]% από την παστερίωση στην τυροκόμηση στη χρήση του νωπού αγελαδινού γάλακτος που διακινήθηκε από τον ΠΟΑ, και μείωση της τάξης του [.....]% στη ποσότητα που παραδόθηκε προς την παστερίωση ([.....] λίτρα σε σχέση με [.....].).

Πίνακας 2

Χρήση γάλακτος από παραδόσεις ΠΟΑ προς πελάτες (Αύγουστος 2011/Αύγουστος 2012)

	Αύγουστος 2011	% επί του συνόλου των παραδοτέων ποσοτήτων γάλακτος	Αύγουστος 2012	% επί του συνόλου των παραδοτέων ποσοτήτων γάλακτος	Ποσοστιαία μεταβολή παραδοτέων ποσοτήτων γάλακτος ανά χρήση
Παστερίωση	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	- [.....]%
Τυροκόμηση	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]%
Σύνολο	[.....]	[.....]	[.....]	[.....]	

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη ότι το δίκαιο του ανταγωνισμού προστατεύει τον ανταγωνισμό ως λειτουργία, κατά τη στάθμιση των συμφερόντων λαμβάνει υπόψη και το συμφέρον των καταναλωτών, πράγμα που συνεκτιμάται σε σχέση με τους καταναλωτές -πελάτες της καταγγέλλουσας εταιρείας.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή σημειώνει ότι μέσα από τα διάφορα δημοσιεύματα³⁶ φαίνεται ότι, από τη στιγμή που ο ΠΟΑ μείωσε τις παραδόσεις του νωπού αγελαδινού γάλακτος προς την αγορά της παστερίωσης και κατ' επέκταση και προς την εταιρεία Α/φοί Λανίτης, παρουσιάστηκαν από τις αρχές του Αυγούστου 2012 σημαντικές ελλείψεις στην αγορά. Χαρακτηριστικά, καταγράφονται στις Κυπριακές εφημερίδες προειδοποιήσεις για ελλείψεις γάλακτος στην Κυπριακή αγορά, με τίτλους όπως: «Σοβαρές ελλείψεις – Τους τελείωσε το γάλα», «Θα μείνουμε χωρίς γάλα», «Μειωμένη κατά 25% από σήμερα η ποσότητα γάλακτος στην αγορά – Νοικοκυριά ενδεχομένως να στερηθούν ενός βασικού αγαθού», «Πόλεμος για το γάλα στην αγορά – αναμένεται να παρατηρηθεί έλλειψη στα ράφια των υπεραγορών», «Έλλειψη γάλακτος στην αγορά», «50,000 λίτρα γάλα λιγότερο στη αγορά».³⁷

Συνακόλουθα, η Επιτροπή παρατηρεί ότι υπήρξε μείωση της παραδοθείσας ποσότητας φρέσκου παστεριωμένου αγελαδινού γάλακτος στην αγορά, με συνέπεια τη δημιουργία αναστάτωσης στην αγορά, ώστε η καταγγέλλουσα εταιρεία να παραλαμβάνει σωρεία επιστολών από πελάτες της τις οποίες υπέβαλε στην Επιτροπή, οι οποίοι παραπονούνταν για την παρατηρούμενη έλλειψη γάλακτος σήματος Λανίτη στην αγορά και την αδυναμία της εταιρείας να καλύψει την αγορά, λόγω της μείωσης των παραδοτέων ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ.

Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η μειωμένη παράδοση νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ για σκοπούς παστερίωσης φαίνεται να επεκτάθηκε προς μερίδα καταναλωτών, δεδομένου ότι αυτοί δεν ήταν σε θέση να αποκτήσουν το γάλα της προτίμησής τους.

---

³⁶ Επιστολές/παράπονα από πελάτες καταγγέλλουσας που περιέχονται στο συμπληρωματικό υπόμνημα της εταιρείας Α/φοί Λανίτης Λτδ ημερομηνίας 14/9/2012.

³⁷ Σοβαρές Ελλείψεις-Τους τελείωσε το γάλα» «Θα μείνουμε χωρίς γάλα» , -ΠΟΛΙΤΗΣ-4/08/2012, «Μειωμένη κατά 25% από σήμερα η ποσότητα γάλακτος στην αγορά-Νοικοκυριά ενδεχομένως να στερηθούν ενός βασικού αγαθού»-ΣΗΜΕΡΙΝΗ-6/08/2012,«Πόλεμος για το γάλα στην αγορά. Αναμένεται να παρατηρηθεί έλλειψη στα ράφια των υπεραγορών.»- ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ - 06/08/2012,«Έλλειψη γάλακτος στην αγορά»-ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ-07/08/2012,«50.000 λίτρα γάλα λιγότερο στην αγορά»-ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ-08/08/2012

Στη βάση των όσων καταγράφηκαν ανωτέρω, η Επιτροπή αποφαινεται ότι ο ΠΟΑ, ελέγχει, ως έχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση, την πρωτογενή αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος (αγορά προηγούμενου σταδίου), από την οποία εξαρτώνται απόλυτα οι δευτερογενείς αγορές, όπως είναι η αγορά της παστερίωσης φρέσκου αγελαδινού γάλακτος, στην οποία δραστηριοποιείται η καταγγέλλουσα εταιρεία, και η αγορά της τυροκόμησης, στην οποία δραστηριοποιούνται έτερες εταιρείες πελάτες του ΠΟΑ, καθώς και η θυγατρική του εταιρεία Parouis Dairies Ltd (αγορές επόμενου σταδίου). Η εν λόγω εξάρτηση καθίσταται σημαντικότερη από το γεγονός ότι η αγορά του νωπού αγελαδινού γάλακτος, ως πρώτη ύλη, χαρακτηρίζεται από περιορισμό στην ποσότητα παραγωγής λόγω των ποσοστώσεων παραγωγής (production quota), ούτως ώστε να μην υπάρχει άλλος τρόπος ικανοποίησης των αναγκών των παραγωγών προϊόντων με πρώτη ύλη το γάλα, αλλά βασίζονται στον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζεται αυτή την περιορισμένη παραγωγή ο ΠΟΑ.

Πέραν των πιο πάνω, η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη της τη φύση του προϊόντος, θεωρεί ότι ο βαθμός εξάρτησης της δευτερογενούς αγοράς της παστερίωσης φρέσκου αγελαδινού γάλακτος, δυνατό να είναι -ως και ο ισχυρισμός της καταγγέλλουσας εταιρείας- πολύ μεγαλύτερος από αυτόν της δευτερογενούς αγοράς τυροκόμησης, εφόσον λόγω της μικρής χρονικής διάρκειας ζωής (shelf life) του φρέσκου παστεριωμένου αγελαδινού γάλακτος σε σχέση με τα άλλα προϊόντα που μπορούν να παρασκευαστούν από νωπό αγελαδινό γάλα και να αποθηκευτούν, ώστε να υπάρχουν επαρκή αποθέματα, καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική η σταθερή και επαρκής προμήθεια της πρώτης ύλης προς αυτήν την παραγωγή. Επιπρόσθετα, η εν λόγω εταιρεία δεν διέθετε άλλα σχετικά/παρεμφερή προϊόντα στην αγορά, ως η ανταγωνιστική της εταιρεία Χαραλαμπίδης-Κρίστης Λτδ, ώστε να είχε τη δυνατότητα σε περίπτωση έλλειψης της πρώτης ύλης να μπορέσει να ισοζυγίζει τις ανάγκες των διαφόρων δραστηριοτήτων της, καθώς και να μεταφέρει την ποσότητα της πρώτης ύλης από τη μία δραστηριότητα στην άλλη, π.χ. από την τυροκόμηση στην παστερίωση.

Καταλήγοντας, η Επιτροπή αποδέχεται τη θέση της καταγγέλλουσας εταιρείας ότι, λόγω της εξάρτησης των δύο δευτερογενών αγορών από την προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος, οι συμμετέχοντες στις δύο αυτές αγορές ανταγωνίζονται ο ένας τον άλλον ως προς την απόκτηση νωπού αγελαδινού γάλακτος, προκειμένου να το χρησιμοποιήσουν στις δραστηριότητές τους, οι μεν στην παστερίωση οι δε στην τυροκόμηση. Αυτό ενισχύεται και από το γεγονός ότι υπάρχει περιορισμός (quota)

στην παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος, καθιστώντας αυτό το προϊόν ιδιαίτερα «πολύτιμη» βασική εισροή (input).

Στη βάση επομένως των στοιχείων που καταγράφηκαν ανωτέρω, η Επιτροπή κρίνει ότι ο ΠΟΑ εφαρμόζει πολιτική περιορισμού των παραδοτέων ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος προς την καταγγέλλουσα εταιρεία με την άρνηση παράδοσης προς αυτήν της συμφωνηθείσας ποσότητας, ιδιαίτερα σε μία περίοδο, όπως είναι ο Αύγουστος, όπου η ζήτηση σε φρέσκο παστεριωμένο αγελαδινό γάλα φαίνεται να είναι μεγαλύτερη.

Ως αποτέλεσμα αυτού, η όλη συμπεριφορά του ΠΟΑ επηρεάζει την καταγγέλλουσα, καθόσον φαίνεται ότι αποφάσισε καταχρηστικά, χωρίς να λάβει υπόψη του οποιαδήποτε άλλα δεδομένα, και ιδιαίτερα τη μικρή διάρκεια ζωής του φρέσκου παστεριωμένου γάλακτος σε σχέση με τα τυροκομικά προϊόντα, να ελαττώσει τις διατιθέμενες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος προς την καταγγέλλουσα εταιρεία, η οποία δραστηριοποιείται στην αγορά της παστερίωσης, δημιουργώντας, ως κατέδειξαν τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, έλλειψη, την υπό εξέταση περίοδο, φρέσκου παστεριωμένου γάλακτος στην αγορά, προς ζημιά των καταναλωτών.

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη της το συμβόλαιο του ΠΟΑ με την Parouis, έχει διαπιστώσει ότι ο ΠΟΑ προώθησε μία μεγάλη αναλογικά μερίδα της παραγομένης ποσότητάς του, στη βάση της συνολικής εθνικής ποσόστωσης των παραγωγών/μελών του που του αντιστοιχεί, προς τη θυγατρική του εταιρεία, η οποία όμως στο παρελθόν δεν διαφάνηκε να διακινούσε και να παραλάμβανε ποσότητες του μεγέθους που καθορίζονται στο νέο της συμβόλαιο με τον ΠΟΑ.

Η καταγγέλλουσα αναφέρει σχετικά ότι, τόσο η ίδια όσο και η θυγατρική εταιρεία του ΠΟΑ, Parouis, που δραστηριοποιείται στην τυροκομία, έχουν ανάγκη να έχουν πρόσβαση σε ικανοποιητικές ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος και, ως εκ τούτου, ανταγωνίζονται η μία την άλλη ως προς την απόκτηση των συγκεκριμένων ποσοτήτων.

Με δεδομένο αυτό, ο ΠΟΑ διαθέτει το απαραίτητο κίνητρο περιορισμού των ποσοτήτων διάθεσης νωπού αγελαδινού γάλακτος στην αγορά, και κατ' επέκταση προς την καταγγέλλουσα, ενώ φαίνεται, ως τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία καταδεικνύουν, ότι προέβη σε ανακατανομή των διαθέσιμων ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος που απορροφούσαν οι εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas

Dairy Industries Ltd, μεταφέροντας μεγάλες ποσότητες προς τη θυγατρική του εταιρεία και διατηρώντας σε αυτήν τις ποσότητες αυτές ακόμη και μετά την απόφαση της Επιτροπής αρ.19/2012, όπου επανάρχισε η διάθεση προς τις εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd, 65 τόνων ημερησίως.

Μετά την απόφαση της Επιτροπής αρ.19/2012, ο ΠΟΑ, εκμεταλλευόμενος τη δεσπόζουσα του θέση στη σχετική αγορά και παρά την ιδιαίτερη ευθύνη του για ομαλή κατανομή και διαχείριση των ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος στην αγορά, προχώρησε σε περιορισμό της προμήθειας των συνήθων και όλως αναγκαίων ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος προς την καταγγέλλουσα εταιρεία, προς ζημία των καταναλωτών, σε μία περίοδο μάλιστα αυξημένης ζήτησης από τον καταναλωτή.

Έχοντας υπόψη της όλα όσα προαναφέρθηκαν, η Επιτροπή εστίασε την προσοχή της στην υπόθεση *Commercial Solvents*,³⁸ όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι μια εταιρεία εκμεταλλεύεται καταχρηστικώς τη δεσπόζουσα θέση της, εφόσον ενεργεί «*με κίνδυνο να εξαφανίσει κάθε ανταγωνισμό από μέρους του πελάτη αυτού*», δηλαδή ότι η άρνηση πώλησης από δεσπόζουσα εταιρεία συνιστά παράβαση του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι η συμπεριφορά της περιέφερε τις εταιρείες/πελάτες της σε μειονεκτική θέση ή/και τις οδήγησε σε εξόντωσή τους από την αγορά.

Επίσης, αντλήθηκε καθοδήγηση από την την υπόθεση *United Brands*,³⁹ όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι η συμπεριφορά της εταιρείας ήταν ασυμβίβαστη με το άρθρο 82 ΕΚ (νυν άρθρο 102 της ΣΛΕΕ), «*καθόσον η άρνηση πωλήσεως περιορίζει τις αγορές προς ζημία των καταναλωτών και εισάγει δυσμενείς διακρίσεις που μπορούν να φθάσουν μέχρι τον αποκλεισμό ενός εμπορικώς συνεργαζόμενου από την οικεία αγορά*». Διατηρώντας το ίδιο πνεύμα, το ΔΕΕ στην υπόθεση *Continental Can*,⁴⁰ ανέφερε ότι: «*Άλλωστε, όπως προκύπτει και από τα στοιχεία γ και δ της παραγράφου 2, η διάταξη αυτή (άρθρο 86 Συνθ ΕΚ, νυν άρθρο 102 της ΣΛΕΕ) δεν αφορά μόνο τις πρακτικές που μπορούν να προκαλέσουν άμεση ζημία στους καταναλωτές, αλλά επίσης και αυτές που τους προκαλούν ζημία θίγοντας μια πραγματική διάρθρωση ανταγωνισμού, σαν την αναφερόμενη στο άρθρο 3, στοιχείο στ, της Συνθήκης.*».

³⁸ Συνεκδ. υποθ. 6/73 & 7/73, *Istituto Chemioterapico Italiano S.p.A και Commercial Solvents Corporation κατά Επιτροπής (Commercial Solvents)*, Συλλ. (Ειδική Ελληνική Έκδοση) 1974 σ. 116.

³⁹ Υπόθεση 27/76, *United Brands Company και United Brands Continentaal BV κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, (Μπανάνες Chiquita), [1978], Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1978 σελ. 00207, Ελληνική ειδική έκδοση σελίδα 00075.

⁴⁰ Υπόθεση 26/72, *Europemballage Corporation και Continental Can Company Inc. κατά Επιτροπής*, Συλλ. (Ειδική Ελληνική Έκδοση) 1972-1973, σ. 445, παρ. 26.

Η Επιτροπή, στη βάση των ενώπιόν της στοιχείων, παρατηρεί ότι η αγορά στην οποία δραστηριοποιείται η καταγγέλλουσα εταιρεία, φαίνεται να είχε κατά την υπό εξέταση περίοδο στρεβλωθεί. Η εν λόγω παρατήρηση απορρέει και από τα διάφορα δημοσιεύματα που η Επιτροπή εξέτασε, τα οποία σχολίαζαν μείωση και έλλειψη φρέσκου παστεριωμένου γάλακτος στη λιανική αγορά, από τις επιστολές παράπονα που δέχθηκε η καταγγέλλουσα εταιρεία κατά την εν λόγω περίοδο από πελάτες της (υπεραγορές και αρτοποιεία μεταξύ αυτών Υπεραγορά [.....],[.....],[.....][.....]) και τα οποία υπέβαλε στην Επιτροπή, καθώς επίσης και από το γεγονός ότι ο ΠΟΑ δεν διέθεσε στην αγορά της παστερίωσης τις πραγματικές και αναγκαίες, με βάση τη ζήτηση, ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Υπό το φως των όσων καταγράφηκαν και αναλύθηκαν ανωτέρω, αλλά και στη βάση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η συμπεριφορά του ΠΟΑ ήταν καταχρηστική και, όπως διαφάνηκε, οδήγησε την καταγγέλλουσα να περιέλθει σε δυσμενή θέση στην αγορά, με μείωση των πωλήσεών της και αντίστοιχη μείωση του μεριδίου της στην αγορά.

Περαιτέρω, η Επιτροπή συνεκτίμησε και τη δομή της εν λόγω αγοράς της παστερίωσης στην οποία, εκτός της καταγγέλλουσας, δραστηριοποιούνται μόνο δύο ακόμη εταιρείες, και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, λόγω της ιδιαιτερότητας και του ολιγοπωλίου της αγοράς της παστερίωσης, η λειτουργία της αγοράς αυτής, κατόπιν της μείωσης της προμήθειας του νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ προς την αγορά της παστερίωσης και κατ' επέκταση και προς την καταγγέλλουσα, έχει διαταραχθεί ως αποτέλεσμα της συμπεριφοράς αυτής του ΠΟΑ, που επενεργεί αρνητικά στον ανταγωνισμό σε αγορά επόμενου σταδίου (downstream), επηρεάζοντας τα συμφέροντα των καταναλωτών για ένα βασικό προϊόν καθημερινής κατανάλωσης.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η προβαλλόμενη δικαιολόγηση του ΠΟΑ που αφορά την απόφαση της Επιτροπής, αρ. 19/2012, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται αντικειμενική δικαιολόγηση από μέρους του που να δικαιολογεί την καταχρηστική συμπεριφορά του. Ο λόγος έγκειται στο ότι τα στοιχεία που αναλύθηκαν ανωτέρω καταδεικνύουν σημαντική μείωση της τάξης του 13.4% προς την καταγγέλλουσα κατά τον Αύγουστο του 2012 σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2011, κατά τον οποίο οι εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd ήταν σε πλήρη λειτουργία στην αγορά, ενώ παρουσιάζεται μία ελαφρώς αυξημένη παραγόμενη ποσότητα αγελαδινού γάλακτος κατά το μήνα αυτό σε σχέση με τον

αντίστοιχο μήνα του 2011. Επίσης, όπως τα δεδομένα δεικνύουν πραγματοποιήθηκε μετακίνηση μεγάλης ποσότητας, στη βάση συμβολαίου, προς τη θυγατρική του ΠΟΑ εταιρεία Parouis.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει ότι η πιο πάνω συμπεριφορά του ΠΟΑ είχε ως αποτέλεσμα τη ζημιά των καταναλωτών, οι οποίοι δυσκολεύονταν να εξεύρουν φρέσκο παστεριωμένο αγελαδινό γάλα, ως σαφώς καταδεικνύεται μέσα από τα δημοσιεύματα στον τύπο και από τις επί τόπου ανακοινώσεις των υπεραγορών.

Καταλήγοντας, η Επιτροπή κρίνει ότι, στη βάση των όσων καταγράφηκαν και αναλύθηκαν ανωτέρω, καθώς και από τα στοιχεία και δεδομένα του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, ο ΠΟΑ προχώρησε σε εξυπακουόμενη/μερική άρνηση συναλλαγής με την καταγγέλλουσα εταιρεία, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, μέσω του περιορισμού της διάθεσης στη χονδρική προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος, επηρεάζοντας τις επιλογές και δυσκολεύοντας τους καταναλωτές προς εύρεση του προϊόντος της καταγγέλλουσας, ήτοι του φρέσκου παστεριωμένου αγελαδινού γάλακτος της εταιρείας Α/φοί Λανίτης, στην αγορά.

(ε) Άρθρο 6(1)(γ) του Νόμου

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η καταγγέλλουσα επικαλείται παραβάσεις του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου. Παρ' όλ' αυτά, η Επιτροπή κατά την προκαταρκτική της εκτίμηση διαπίστωσε ότι από το σύνολο των εν λόγω ισχυριζόμενων παραβάσεων, μόνο η παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου στοιχειοθετείτο. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι έχει δώσει κάθε δυνατή ευκαιρία στην καταγγέλλουσα εταιρεία να εκφράσει τις απόψεις της σε σχέση με την προκαταρκτική εκτίμηση της για μη στοιχειοθέτηση των ισχυριζόμενων παραβάσεων του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου, και ότι αυτή αποδέχτηκε την προκαταρκτική εκτίμηση της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εταιρεία Λανίτης στις γραπτές τις θέσεις ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2013 δήλωσε ότι, για σκοπούς της παρούσας διαδικασίας και μόνο, δεν αμφισβητεί τα συμπεράσματα της Επιτροπής αναφορικά με την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου, επιφυλάσσοντας το δικαίωμα, για σκοπούς οποιασδήποτε μελλοντικής διαδικασίας ενώπιον οποιασδήποτε δικαστικής και/ ή διοικητικής αρχής, να υποβάλει τις αξιώσεις της εναντίον του ΠΟΑ. Επισημαίνονται, επίσης, και οι προφορικές θέσεις του δικηγόρου της Λανίτης κατά την ακροαματική διαδικασία στις 4 Μαρτίου 2013: «...Υιοθέτηση Έκθεσης Αιτιάσεων περιλαμβάνει επίσης και μη αμφισβήτηση των συμπερασμάτων της ΕΠΑ η οποία

απέριψε τις καταγγελίες που βασίζονται στα άρθρα 6(2) και 6(1)(γ) του Νόμου. Για διευκρίνιση της διαδικασίας η Λανίτης εγκαταλείπει αυτές τις αξιώσεις...».

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να καταγράψει το σκεπτικό της σε σχέση με τη μη στοιχειοθέτηση παράβασης του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου από μέρος του ΠΟΑ.

Αναφορικά με την κατ' ισχυρισμόν ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου από μέρος του ΠΟΑ, η Επιτροπή σημειώνει ότι, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας εταιρείας, «η Λανίτης και η *Parouis Dairies Ltd* (και σε τελική ανάλυση ο ΠΟΑ), αν και δεν είναι άμεσοι ανταγωνιστές στη δευτερογενή αγορά του τυριού ή στην δευτερογενή αγορά του φρέσκου γάλακτος, εντούτοις έχουν ανταγωνιστική σχέση ως προς την απόκτηση νωπού αγελαδινού γάλακτος, προκειμένου να το χρησιμοποιήσουν στις δραστηριότητές τους, η μεν στην παστερίωση γάλακτος η δε στην τυροκομία». Επίσης, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι ο ΠΟΑ κατένειμε τις διαθέσιμες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος με σκοπό να ευνοήσει τη δική του δραστηριότητα τυροκομίας. Όταν όμως η Επιτροπή τον υποχρέωσε να παραδίδει συγκεκριμένες ποσότητες στις εταιρείες *Pittas Dairies Ltd* και *Pittas Dairy Industries Ltd*, για να μην σταματήσει την ευνοϊκή μεταχείριση υπέρ της *Parouis* (υπέρ της δικής του δηλαδή δραστηριότητας), διέκοψε την προμήθεια των συνήθων και όλως αναγκαίων ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος προς τη καταγγέλλουσα. Κατά την άποψη της καταγγέλλουσας, ο ΠΟΑ με αυτόν τον τρόπο εφαρμόζει πολιτική αποκλεισμού και δυσμενούς διακριτικής μεταχείρισης έναντι της.

Η εταιρεία Λανίτης ουσιαστικά ισχυρίζεται ότι ο ΠΟΑ, με αφορμή την απόφαση της Επιτροπής αρ. 19/2012, μέσω της μείωσης της παραδοθείσας ποσότητας γάλακτος προς την καταγγέλλουσα, όχι μόνο παραβιάζει τις διατάξεις του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, αλλά και του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου, αφού με αυτόν τον τρόπο ευνοεί τη δική του καθετοποιημένη δραστηριότητα, δηλαδή την εταιρεία *Parouis Dairies Ltd*.

Τούτου λεχθέντος, η Επιτροπή δεν μπορεί να αγνοήσει το γεγονός ότι, από τα στοιχεία που απέστειλε ο ΠΟΑ, διαφαίνεται ότι η ανακατανομή των ποσοτήτων του νωπού αγελαδινού γάλακτος κατά την περίοδο του Αυγούστου 2012, που πραγματοποιήθηκε από τον ΠΟΑ λόγω της προμήθειας των εταιρειών *Pittas Dairies Ltd* και *Pittas Dairy Industries Ltd*, επηρέασε όλες τις εταιρείες/πελάτες του ΠΟΑ, περιλαμβανομένης και της θυγατρικής του. Στη βάση αυτών των στοιχείων, ο ΠΟΑ καταγράφει τις ποσότητες και τα ποσοστά επί του συνόλου της παραγωγής του

νωπού αγελαδινού γάλακτος που παραδιδόταν προς τους πελάτες του κατά τους μήνες Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο 2012 και, στη βάση των ετήσιων αναγκών των βιομηχανιών για το γαλακτοκομικό έτος 2012-2013, όπως αυτές προκαθορίστηκαν στα μεταξύ τους συμβόλαια, υπολογίζει τη μείωση του ποσοστού του παραδοτέου προϊόντος σε κάθε βιομηχανία, ώστε να μπορέσει να παραδώσει τις ποσότητες των 65 τόνων που αναλογούσαν προς τις εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd, ως η σχετική απόφαση αρ. 19/2012 της Επιτροπής.

Ανεξαρτήτως των πιο πάνω, η Επιτροπή επισημαίνει ότι για να υφίσταται διακριτική μεταχείριση, θα πρέπει καταρχάς να υπάρχει ισοδυναμία στις συναλλαγές μεταξύ των αντισυμβαλλομένων της δεσπόζουσας επιχείρησης, να εφαρμόζονται ανόμοιοι όροι και να τίθενται ορισμένες επιχειρήσεις σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση.

Μέσα από τη νομολογία του ΔΕΕ, ένα από τα συστατικά στοιχεία που πρέπει να διαπιστωθεί ώστε να εξακριβωθεί παράβαση του άρθρου 102, στοιχ. γ', της ΣΛΕΕ (αντίστοιχο του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου) διά της διακριτικής μεταχείρισης, είναι η αξιολόγηση της ισοδυναμίας ή μη των αντισυμβαλλομένων της δεσπόζουσας επιχείρησης.⁴¹

Η Επιτροπή σε αυτό το σημείο παραπέμπει στην απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού, όπου κρίθηκε ότι: *«Η διακριτική μεταχείριση μπορεί να κριθεί με αποκλειστικό κριτήριο την ισότητα (ή μη) των συναλλακτικών όρων, εάν, και μόνον εάν συντρέχει ισοδυναμία παροχών. Στις περιπτώσεις όμως που συντρέχει ανισοδυναμία παροχών, η αναλογικότητα θα πρέπει να κριθεί με βάση την ισότητα της αξίας των πρόσθετων παροχών έναντι της αξίας των προνομίων.»*⁴²

Στην προκειμένη περίπτωση, η καταγγέλλουσα δεν παρέθεσε οτιδήποτε ενισχυτικό σε σχέση με το στοιχείο της ισοδυναμίας της συναλλαγής, δεν ανέλυσε κατά πόσο συντρέχει ισοδυναμία παροχών αλλά ούτε και εξέτασε την αξία τυχόν πρόσθετων παροχών έναντι της αξίας των προνομίων, για να είναι σε θέση η Επιτροπή να εξετάσει και κατ' επέκταση να κρίνει την πρώτη προϋπόθεση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου. Επισημαίνεται ότι, η καταγγέλλουσα απλά κατέγραψε ότι και η ίδια και η Parouis *«έχουν ανάγκη να έχουν πρόσβαση σε ικανές ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος»*. Η Επιτροπή δεν μπορεί να παραβλέψει τα λεχθέντα στο σύγγραμμα των Van Bael & Bellis, *«In order to determine whether a price is discriminatory, it is essential to determine whether there are equivalent transactions in respect of which*

⁴¹ Υπόθεση T-65/89, *BPB Industries and British Gypsum Ltd v. Commission*, [1993] ECR II-389.

⁴² Αρ. Απόφασης ΕΑ 428/Ν/2009.

different prices are being charged. This requires consideration of the products or services that are the subject of the different transactions as well as the commercial conditions of the transactions. This analysis is abstract, and in practice, there may be a multitude of factors that make comparisons of apparently similar transactions highly complex. These could include, for example, differences in product composition or in the timing of the transactions. However, a broad interpretation of the concept of equivalent has sometimes been applied in practice, resulting in transactions which were not obviously equivalent being found to be so. In addition, previous cases demonstrate that the Commission does not need to establish that the transactions have precisely identical supply costs.»⁴³

Σε τέτοια περίπτωση, κατά την οποία δεν στοιχειοθετείται από πλευράς της καταγγέλλουσας η πρώτη προϋπόθεση, παρέλκει η εξέταση των άλλων δύο προϋποθέσεων, δηλαδή της εφαρμογής ανόμοιων όρων και την τοποθέτηση ορισμένων επιχειρήσεων σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση. Σε αυτό το σημείο, η Επιτροπή σημειώνει τη θέση της καταγγέλλουσας ότι η ίδια και η εταιρεία Parouis Dairies Ltd δεν είναι άμεσα ανταγωνιστές στη δευτερογενή αγορά του τυριού ή στη δευτερογενή αγορά του φρέσκου παστεριωμένου αγελαδινού γάλακτος, και επισημαίνει ότι ανταγωνιστής της εταιρείας Λανίτης μπορεί να θεωρηθεί η εταιρεία Χαραλαμπίδης-Κρίστης Λτδ, η οποία προμηθεύεται επιπλέον νωπό αγελαδινό γάλα από τους ανεξάρτητους αγελαδοτρόφους, μη μέλη του ΠΟΑ και ο Ζυμαράς Λτδ.

Η Επιτροπή παραταύτα σημειώνει ότι, στη συμφωνία μεταξύ του ΠΟΑ και της Α/φοί Λανίτης ημερομηνίας 30 Ιουνίου 2012, προκύπτει ότι: «*Η ποσότητα γάλακτος που θα παραλάβει η Γαλακτοβιομηχανία από τον Οργανισμό κατά τη χρονική περίοδο 1^η Ιουλίου 2012 μέχρι την 30^η Ιουνίου 2014 είναι [.....] λίτρα.*» Στη συμφωνία μεταξύ του ΠΟΑ και της εταιρείας Parouis Dairies Ltd ημερομηνίας 30 Ιουνίου 2012, προκύπτει ότι: «*Η ποσότητα γάλακτος που θα παραλάβει η Γαλακτοβιομηχανία από τον Οργανισμό κατά τη χρονική περίοδο 1^η Ιουλίου 2012 μέχρι την 30^η Ιουνίου 2014 είναι από [.....] μέχρι [.....] λίτρα αγελαδινού γάλακτος. Η ρύθμιση των πιο πάνω ποσοτήτων είναι αποκλειστική ευθύνη και αρμοδιότητα του Οργανισμού ο οποίος θα ρυθμίζει τις ποσότητες που θα παραδίδει εν σχέση με τι διαθέσιμες ποσότητες γάλακτος. Ο Οργανισμός θα πρέπει να παραδίδει τουλάχιστον την ελάχιστη ημερήσια ποσότητα σε μηνιαία βάση.»*

---

⁴³ Σύγγραμμα με τίτλο Competition Law of the European Community, Van Bael & Bellis, 4^η έκδοση, Kluwer Law International.

Υπογραμμίζεται ότι οι όροι της σύμβασης του ΠΟΑ με την Parouis είναι διαφορετικοί από τους όρους της σύμβασης του ΠΟΑ με τη Λανίτης. Συγκεκριμένα, προνοούνται διαφορετικές ποσότητες αφού στην περίπτωση της Parouis, ο ΠΟΑ δύναται να ρυθμίζει τις ποσότητες που θα της παραδίδει ανάλογα με τις συνολικές διαθέσιμες ποσότητες.

Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, από τα ενώπιον της στοιχεία και συγκεκριμένα από τη σύγκριση των προαναφερόμενων όρων των πιο πάνω συμβάσεων, προκύπτει ότι, όσον αφορά την απόκτηση νωπού αγελαδινού γάλακτος, δεν διαφαίνεται να υφίσταται ισοδυναμία συναλλαγής, θέση που έπρεπε να είχε υποστηριχθεί από την καταγγέλλουσα σε συνάρτηση και με προσκομισθέντα στοιχεία. Άρα, αφού δεν έχει στοιχειοθετηθεί ότι συντρέχει ανυπαρξία ισοδυναμίας συναλλαγών, δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου, καθότι ως εξηγήθηκε ανωτέρω παρέλκει η εξέταση των άλλων δύο προϋποθέσεων.

Ανεξαρτήτως των πιο πάνω, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, οι πιο πάνω αναφορές της καταγγέλλουσας για ύπαρξη διακριτικής μεταχείρισης, και συγκεκριμένα σε σχέση με τη μετατόπιση ποσοτήτων γάλακτος από τον τομέα της παστερίωσης στον τομέα της τυροκόμησης μετά την απόφαση της Επιτροπής αρ. 19/2012, και η ισχυριζόμενη διακοπή προμήθειας των σύνηθων και αναγκαίων ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος, αξιολογήθηκαν ήδη στα πλαίσια εξέτασης του άρθρου 6(1)β του Νόμου. Συγκεκριμένα, οι πιο πάνω αναφορές εξετάστηκαν ως εξυπακουόμενη άρνηση προμήθειας, αφού αφορούσαν τον χειρισμό των παραδοτέων ποσοτήτων νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον ΠΟΑ προς τους πελάτες του, συμπεριλαμβανομένων της καταγγέλλουσας εταιρείας και της εταιρείας Parouis Dairies Ltd, με αποτελέσματα στους τομείς της τυροκόμησης και της παστερίωσης.

Επίσης επισημαίνεται ότι, με βάση το σύγγραμμα του Van Bael & Bellis, σχετικά με την διάταξη του άρθρου 102(c) ΣΛΕΕ, που είναι ταυτόσημη με την πρόνοια του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου καθορίζεται ότι: « *The provision has been applied by the Commission and European Courts against dominant undertakings which charge different prices to equivalent customers, whether as part of their normal pricing policy or as the result of the application of fidelity rebate schemes.*»⁴⁴ Με βάση επίσης το

---

⁴⁴ Ibid.

σύγγραμμα της Alison Jones and Brenda Surfin, «...*dissimilar conditions obviously included dissimilar prices.*»⁴⁵

Η άποψη αυτή ενισχύεται από σχετική νομολογία του ΔΕΕ⁴⁶. Ακόμη και η ίδια η καταγγέλλουσα, προς ενίσχυση της θέσης της για ισότητα ευκαιριών στα πλαίσια της διακριτικής μεταχείρισης, παρέπεμψε στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 21ης Μαΐου 2003,⁴⁷ η οποία αναφέρεται σε καθορισμό μη δίκαιων τιμών για τις χονδρικές υπηρεσίες πρόσβασης προς τους ανταγωνιστές και τις λιανικές υπηρεσίες πρόσβασης στο τοπικό δίκτυο.

Συγκεκριμένα, η καταγγέλλουσα παρέπεμψε στην απόφαση C-18/93 Corsica Ferries Italia Srl v. Corporazione dei Piloti del Porto di Genova⁴⁸, όπου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δηλώνει ότι: «*ΒΑΘΜΟΣ ΣΥΜΠΙΕΣΗΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ-(140) Όταν -όπως περιγράφεται ανωτέρω- οι χονδρικές και οι λιανικές υπηρεσίες είναι συγκρίσιμες, συμπίεση των τιμών υφίσταται όταν το περιθώριο μεταξύ των λιανικών και των χονδρικών τιμών της DT είναι αρνητικό ή, τουλάχιστον, όταν δεν επαρκεί για την κάλυψη του κατόντη κόστους της DT. Αυτό θα σήμαινε ότι η DT, κατά το υπό εξέταση χρονικό διάστημα από το 1998 και ύστερα, δεν θα ήταν και δεν θα είναι σε θέση να παρέχει τις δικές της λιανικές υπηρεσίες χωρίς να υφίσταται ζημία στην περίπτωση που θα όφειλε να καταβάλλει τη χονδρική τιμή πρόσβασης ως εσωτερική τιμή μεταφοράς για τις δικές της λιανικές υπηρεσίες.- (141) Κατ' αυτόν τον τρόπο, ασκείται πίεση επί των εμπορικών περιθωρίων των ανταγωνιστών ακόμη και όταν αυτοί λειτουργούν εξίσου αποδοτικά με την DT, με αποτέλεσμα να είναι σε θέση να παρέχουν τις λιανικές υπηρεσίες πρόσβασης σε ανταγωνιστική τιμή μόνο όταν καταφέρνουν να είναι αποδοτικότεροι από την DT. Ως εκ τούτου, η πίεση επί των περιθωρίων δημιουργεί στους ανταγωνιστές μία πρόσθετη πίεση αποδοτικότητας, η οποία δεν ασκείται επί του εδραιωμένου φορέα εκμετάλλευσης κατά την παροχή των δικών του λιανικών υπηρεσιών.»*

Η Επιτροπή δεν μπορεί να αγνοήσει το γεγονός ότι η εν λόγω απόφαση αφορούσε ουσιαστικά κατάχρηση του άρθρου 82(α) της συνθήκης ΕΚ, δηλαδή της επιβολής αθέμιτων τιμών ή άλλων όρων συναλλαγής, και όχι κατάχρηση διακριτικής

⁴⁵ Σύγγραμμα με τίτλο EC Competition Law, Alison Jones and Brenda Surfin, 3^η έκδοση, Oxford University Press

⁴⁶ Υπόθεση C-18/93, Corsica Ferries Italia Srl v. Corporazione dei Piloti del Porto di Genova [1994] ECRI-1783, Υπόθεση C-229/94, Deutsche Bahn AG v. Επιτροπή [1997] ECR II-1689, [1998] 4 CMLR 220, Υπόθεση C-128/98, Aéroports de Paris v. Επιτροπή [2000] ECR II-3929, Υπόθεση C-163/99, Πορτογαλία v. Επιτροπή [2001] ECRI-2613.

⁴⁷ 2003/707/ΕΚ, Υπόθεση COMP/C-1/37.451, 37.578, 37.579 — Deutsche Telekom AG).

⁴⁸ Υπόθεση C-18/93, Corsica Ferries Italia Srl v. Corporazione dei Piloti del Porto di Genova [1994] ECRI-1783, παράγραφοι 140-141

μεταχείρισης αφού, όπως κρίθηκε, υπήρξε καθορισμός μη δίκαιων τιμών για τις χονδρικές υπηρεσίες πρόσβασης προς τους ανταγωνιστές και τις λιανικές υπηρεσίες πρόσβασης στο τοπικό δίκτυο.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή, αξιολογώντας όλα τα δεδομένα που σχετίζονται με την παρούσα υπόθεση, έχει ομόφωνα διαπιστώσει ότι δεν έχει στοιχειοθετηθεί παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου από μέρος του ΠΟΑ μέσω διακριτικής μεταχείρισης ή/και εφαρμογής ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, ως ο ισχυρισμός της καταγγέλλουσας, για τους λόγους που αναπτύχθηκαν ανωτέρω και λόγω του ότι δεν πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του εν λόγω άρθρου.

(στ) Άρθρο 6(2) του Νόμου

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η καταγγέλλουσα επικαλείται παραβάσεις του άρθρου 6(2) του Νόμου. Παρ' όλ' αυτά, η Επιτροπή κατά την προκαταρκτική της εκτίμηση διαπίστωσε ότι από το σύνολο των εν λόγω ισχυριζόμενων παραβάσεων, μόνο η παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου στοιχειοθετείτο. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι έχει δώσει κάθε δυνατή ευκαιρία στην καταγγέλλουσα εταιρεία να εκφράσει τις απόψεις της σε σχέση με την προκαταρκτική εκτίμηση της για μη στοιχειοθέτηση των ισχυριζόμενων παραβάσεων του άρθρου 6(2) του Νόμου και ότι αυτή δεν αμφισβήτησε την εν λόγω προκαταρκτική εκτίμηση της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εταιρεία Λανίτης, στις γραπτές τις θέσεις ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2013, δήλωσε ότι για σκοπούς της παρούσας διαδικασίας και μόνο, δεν αμφισβητεί τα συμπεράσματα της Επιτροπής, αναφορικά με την κατ' ισχυρισμό παράβαση των άρθρων 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου, επιφυλάσσοντας το δικαίωμα για σκοπούς οποιασδήποτε μελλοντικής διαδικασίας ενώπιον οποιασδήποτε δικαστικής και/ή διοικητικής αρχής να υποβάλει τις αξιώσεις της εναντίον του ΠΟΑ. Επισημαίνονται, επίσης, και οι προφορικές θέσεις του δικηγόρου της εταιρείας Λανίτης κατά την ακροαματική διαδικασία ημερομηνίας 4 Μαρτίου 2013: *«...Υιοθέτηση Έκθεσης Αιτιάσεων περιλαμβάνει επίσης και μη αμφισβήτηση των συμπερασμάτων της ΕΠΑ η οποία απέρριψε τις καταγγελίες που βασίζονται στα άρθρα 6(2) και 6(1)(γ) του Νόμου. Για διευκρίνιση της διαδικασίας η Λανίτης εγκαταλείπει αυτές τις αξιώσεις...».*

Παρ' όλ' αυτά, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να καταγράψει το σκεπτικό της σε σχέση με τη μη στοιχειοθέτηση παράβασης του άρθρου 6(2) του Νόμου.

Η Επιτροπή επικέντρωσε την προσοχή της στις πρόνοιες του άρθρου 6(2) του Νόμου, το οποίο ορίζει ότι:-

«6(2) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτή ή αυτές μία επιχείρηση, η οποία κατέχει θέση πελάτη, προμηθευτή, παραγωγού, αντιπροσώπου, διανομέα ή εμπορικού συνεργάτη τους ακόμη κι ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών και δε διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση.

Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνιστάται ιδίως στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης, στη διακοπή εμπορικών σχέσεων με ανάληψη ή μεταφορά των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται με τις εν λόγω εμπορικές σχέσεις κατά τρόπο που επηρεάζει ουσιωδώς των ανταγωνισμό ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.»

Αναφορικά με την εφαρμογή του άρθρου 6(2) του Νόμου, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία στην καταγγελία της, εκτός της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης του ΠΟΑ, ισχυρίζεται περαιτέρω ότι ο ΠΟΑ καταχράται τη σχέση οικονομικής εξάρτησης στην οποία βρίσκεται με την καταγγέλλουσα εταιρεία ως προς την προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Συγκεκριμένα, αναφέρεται από την καταγγέλλουσα εταιρεία ότι: *«οι συμπεριφορές του ΠΟΑ που καταγγέλλει ο Λανίτης (άρνηση προμήθειας και διακριτική μεταχείριση) συνιστούν, πέραν της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, και κατάχρηση της σχέσης οικονομικής της Λανίτης από το ΠΟΑ».*

Με το άρθρο 6(2) του Νόμου για την *«Απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης»*, γίνεται καταρχήν μία παρέκκλιση από το ενωσιακό δίκαιο του ανταγωνισμού και η οποία ουσιαστικά παρέχει αποτελεσματική προστασία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που είναι ευάλωτες σε σχέσεις εξάρτησης από επιχειρήσεις, οι οποίες, λόγω του επιχειρηματικού τους εύρους και της οικονομικής τους ισχύος, μπορούν να επιβάλλουν καταχρηστικούς όρους συναλλαγών.

Προϋπόθεση για την εφαρμογή της είναι η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης μεταξύ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, σε σημείο που η μονομερής διακοπή της σχέσης αυτής να καθιστά αδύνατη την εξεύρεση από την εκμεταλλεόμενη επιχείρηση ισοδύναμων εναλλακτικών λύσεων εμπορικών επιλογών και συναλλαγών. Η αυθαίρετη και καταχρηστική μονομερής διακοπή τέτοιων συμβάσεων

από τον «ισχυρό» αντισυμβαλλόμενο μπορεί να δημιουργήσει ανεπανόρθωτη βλάβη στην επιχείρηση, η οποία έχει οργανωθεί και βασιστεί με γνώμονα τις συμφωνίες / συνεργασίες που έχει πετύχει. Η εφαρμογή του εν λόγω άρθρου προσθέτει μία ακόμα νομική βάση για τις μικρές κυρίως επιχειρήσεις ενάντια σε τυχόν αυθαιρεσίες των «ισχυρών», όταν η απρόσκοπτη τήρηση συγκεκριμένων όρων και συνθηκών συναλλαγών αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Επ' αυτού, η Επιτροπή σημειώνει το λεκτικό του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών στην Υπόθεση αρ. 2498/2010, όπου έκρινε αναφορικά με την εφαρμογή του αντίστοιχου άρθρου 6(2) του Νόμου, το άρθρο 2α του Ν. 703/1977, ο οποίος τότε εφαρμοζόταν από την Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού, λέγοντας ότι: *«Επειδή, με την επέκταση του ελέγχου καταχρηστικότητας με τις διατάξεις του άρθρου 2α του ν. 703/1977 σε επιχειρήσεις, που δεν κατέχουν δεσπίζουσα θέση, αποκλείεται το παράδοξο αποτέλεσμα να υπόκειται σε έλεγχο καταχρηστικότητας η πρακτική των επιχειρήσεων με μεγάλο μερίδιο αγοράς ενώ αυτή των εξίσου ισχυρών αλλά με μικρό μερίδιο να εκφεύγει αυτού καθόσον η καταχρηστική εκμετάλλευση τόσο της δεσπίζουσας θέσης όσο και της οικονομικής εξάρτησης εκλύει όμοια αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα αφού δεν διασφαλίζει την πρόσβαση της εξαρτώμενης επιχείρησης στην αγορά, η οποία πρέπει να διατηρείται ανοικτή και να διασφαλίζεται ισότητα ευκαιριών στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν σ' αυτήν. Επομένως η τελολογική προσέγγιση της εν λόγω διάταξης του άρθρου 2α του ν. 703/1977 πρέπει να υπολαμβάνει ότι δεν δύναται να διαφέρουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης αυτής με τις αντίστοιχες του άρθρου 2 του ίδιου νόμου.»*

Αξιολογώντας η Επιτροπή την πιο πάνω αναφορά, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διάταξη του άρθρου 6(1) και η διάταξη του άρθρου 6(2) του Νόμου κάνουν αναφορά σε όμοιες περιστάσεις, με διακριτή όμως τη διαφορά στην πρώτη περίπτωση όπου η εταιρεία αποδεδειγμένα κατέχει δεσπίζουσα θέση στη σχετική αγορά, ενώ στη δεύτερη περίπτωση πρόκειται για ισχυρή επιχείρηση, χωρίς όμως την ύπαρξη δεσπίζουσας θέσης από μέρους της, αλλά με σχέση οικονομικής εξάρτησης με τον πελάτη της ή/και προμηθευτή της, κτλ.

Επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι δύο αυτές διατάξεις του Νόμου αλληλοκαλύπτουν η μία την άλλη και, σε περιπτώσεις που δεν εφαρμόζεται η διάταξη 6(1) του Νόμου, να δίνεται δυνατότητα προστασίας των μικρών επιχειρήσεων από

ισχυρές μεν επιχειρήσεις, που όμως στην ευρύτερη αγορά δεν κατέχουν δεσπόμενη θέση.

Ως εκ τούτου, στην παρούσα υπό εξέταση καταγγελία, η παράλληλη εφαρμογή και των δύο διατάξεων του Νόμου για τις ίδιες κατ' ισχυρισμό καταχρηστικές πρακτικές από μέρους μίας επιχείρησης, ήτοι του ΠΟΑ που ήδη στοιχειοθετήθηκε ότι κατέχει δεσπόμενη θέση, παρέλκει.

Η Επιτροπή κατέληξε στο πιο πάνω συμπέρασμα έχοντας επίσης λάβει υπόψη της το δεδομένο ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία, στους ισχυρισμούς της για εφαρμογή του άρθρου 6(2) του Νόμου, επαναλαμβάνει απλώς τα όσα ανέφερε για να τεκμηριώσει τους ισχυρισμούς της για καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόμενης θέσης του ΠΟΑ στη σχετική αγορά χωρίς να προσθέτει οτιδήποτε περαιτέρω. Επίσης, η Επιτροπή επαναλαμβάνει τις θέσεις της εταιρείας Λανίτης περί μη αμφισβήτησης των συμπερασμάτων της Επιτροπής αναφορικά με την παράβαση 6(2) και 6(1)(γ) του Νόμου, ως αυτές καταγράφονται σε επιστολή της εταιρείας ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2013, καθώς και τις θέσεις του δικηγόρου της εταιρείας Λανίτης κατά την ακροαματική διαδικασία ημερομηνίας 4 Μαρτίου 2013, που αναφέρονταν σε εγκατάλειψη αυτών των αξιώσεων από την εταιρεία Λανίτης.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας για καταχρηστικές πρακτικές έχουν ήδη εξεταστεί κάτω από το άρθρο 6(1) του Νόμου για κατάχρηση της δεσπόμενης θέσης του ΠΟΑ, και καταλήγει ότι η εξέταση των ισχυρισμών της καταγγέλλουσας περί καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησής της από τον ΠΟΑ, παρέλκει.

(ζ) Άρθρο 102 ΣΛΕΕ

Στη συνέχεια, η Επιτροπή, στη βάση των ισχυρισμών της καταγγέλλουσας εταιρείας για παράβαση του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, παράλληλα με τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 6(1) και 6(2) του Νόμου, προχωρεί να εξετάσει τους λόγους για το κατά πόσον τίθεται θέμα επηρεασμού ή όχι του εμπορίου μεταξύ των κρατών-μελών, ώστε να δικαιολογείται η παράλληλη εφαρμογή του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού.

Συναφώς, το Άρθρο 3(1) του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου προβλέπει ότι:⁴⁹ «οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81(1) της Συνθήκης, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 της Συνθήκης στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. Όταν οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε τυχόν καταχρηστική πρακτική που απαγορεύεται από το άρθρο 82 της συνθήκης εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 82».

Συνεπώς, το άρθρο 3(1) του Κανονισμού 1/2003 υποχρεώνει τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού και τα εθνικά δικαστήρια των κρατών μελών να εφαρμόζουν και τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, όταν εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία περί ανταγωνισμού σε συμφωνίες ή/και καταχρηστικές πρακτικές που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.⁵⁰

Το κριτήριο επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών-μελών συνιστά αυτόνομο κριτήριο της ενωσιακής νομοθεσίας, το οποίο εκτιμάται *ad hoc* και οριοθετεί το πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού.

Το κριτήριο αυτό πληρείται όταν οι υπό εξέταση κάθε φορά συμφωνίες και πρακτικές δύνανται να έχουν ένα ελάχιστο επίπεδο διασυνοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης.⁵¹

Σύμφωνα και με τη σχετική ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,⁵² η έννοια του εμπορίου καλύπτει όλες τις διασυνοριακές οικονομικές δραστηριότητες.

Κατά πάγια νομολογία, για να μπορεί μια πρακτική να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, πρέπει, βάσει ενός συνόλου νομικών και πραγματικών στοιχείων, να μπορεί να πιθανολογηθεί επαρκώς ότι μπορεί να ασκήσει άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική επίδραση στα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών, τούτο δε κατά τρόπο που να προκαλείται φόβος ότι θα μπορούσε να

⁴⁹ Βλ. σχετ. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης, Επίσημη Εφημερίδα L 001 της 4.1.2003.

⁵⁰ Βλ. σχετικά Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής —Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ C 101, 27/04/2004, σελ. 81, παρ. 8 επ..

⁵¹ *Ibid*, παρ. 12-13.

⁵² Βλ. σχετικά *supra* υποσ. 50.

εμποδίσει την πραγματοποίηση ενιαίας αγοράς μεταξύ κρατών μελών.⁵³ Δεν απαιτείται να αποδειχθεί ότι η κάθε φορά εξεταζόμενη πρακτική είχε όντως το αποτέλεσμα αυτό.⁵⁴ Επίσης, είναι αδιάφορο αν η πρακτική μιας συγκεκριμένης επιχείρησης επηρεάζει, αυτοτελώς εξεταζόμενη, το διακοινοτικό εμπόριο.⁵⁵

Η έννοια της επίδρασης στα εμπορικά ρεύματα δεν προϋποθέτει μόνο τον περιορισμό ή τη μείωση του εμπορίου, αλλά οποιαδήποτε διαφοροποίηση των εμπορικών ρευμάτων, αρκεί αυτή να είναι αισθητή.⁵⁶

Κατά συνέπεια, και στην περίπτωση συμφωνιών ή πρακτικών που καλύπτουν το έδαφος ενός μόνο κράτους μέλους, θεμελιώνεται επίδραση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, αρκεί να υπάρχει δυνατότητα αισθητής μεταβολής των εμπορικών ρευμάτων μεταξύ αυτών.

Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ⁵⁷ οι περιοριστικές του ανταγωνισμού πρακτικές που καλύπτουν ολόκληρο το έδαφος ενός των κρατών μελών, ζωτικό δηλαδή τμήμα της κοινής αγοράς, έχουν εξ' ορισμού ως αποτέλεσμα την παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιδεισδύσεως που επιδιώκεται με τη Συνθήκη.

Η φύση των προϊόντων που καλύπτονται από τις συμφωνίες ή πρακτικές παρέχει μία ένδειξη για το εάν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών δύναται να επηρεαστεί. Όταν η ίδια η φύση των προϊόντων διευκολύνει τις διασυνοριακές συναλλαγές ή τα καθιστά ιδιαίτερα σημαντικά για επιχειρήσεις που επιθυμούν να εγκατασταθούν ή να αναπτύξουν τις δραστηριότητές τους σε άλλα κράτη μέλη, το εφαρμοστέο του κοινοτικού δικαίου προσδιορίζεται ευκολότερα απ' ότι σε περιπτώσεις στις οποίες η ζήτηση για προϊόντα προμηθευτών από άλλα κράτη μέλη είναι, λόγω της φύσης τους, πιο περιορισμένη, ή στις οποίες τα προϊόντα παρουσιάζουν μικρότερο ενδιαφέρον από την άποψη της διασυνοριακής εγκατάστασης ή της επέκτασης της

---

⁵³ Βλ. Συνεκδικασθείσες υποθέσεις 209 έως 215 και 218/78, Heintz van Landewyck SARL και λοιποί κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, [1980], Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1980 σελίδα 03125, σκέψη 170, Υπόθεση C-219/95 P, Ferriere Nord SpA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, [1997] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1997 σελίδα I-04411, σκέψη 20.

⁵⁴ Βλ. *supra* υποσ. 50, παρ. 16.

⁵⁵ *Ibid*, παρ. 15.

⁵⁶ *Ibid*, παρ. 34 και 77.

⁵⁷ Βλ. Υπόθεση 8/72, *Vereeniging van Cementhandelaren κατά Επιτροπής*, [1972] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1972 σελίδα 00977, σκέψη 29. Υπόθεση 126/80, *Maria Salonia κατά Giorgio Poidomani και Franca Giglio, χήρας Baglieri*, [1981] Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1981 σελίδα 015631981. Υπόθεση 42/84. [1985] *Remia BV και λοιποί κατά Επιτροπής*, Συλλ. Νομ. 1985, σελ. 2545, σκέψη 22. Υπόθεση C-35/96, *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, [1998] Συλλ. Νομ. 1998, σελ. I-3851, σκέψη 48. Υπόθεση C-309/99, J. C. J. Wouters, J. W. Savelbergh, Price Waterhouse Belastingadviseurs BV κατά Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten [2002] *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 109 της 04/05/2002 σ. 0004*.

οικονομικής δραστηριότητας που δραστηριοποιείται μέσω παρόμοιας εγκατάστασης.⁵⁸

Με γνώμονα τα πιο πάνω, καθώς και τα όσα ανέφερε η καταγγέλλουσα εταιρεία στην επιστολή της με ημερομηνία 16 Νοεμβρίου 2012, όπου αναφέρθηκε στη σχετική Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις παραγράφους 93 και 96 αυτής, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, αναφορικά με τις πρακτικές του ΠΟΑ που καταγγέλλονται, δεν φαίνεται να έχουν ένα ελάχιστο επίπεδο διασυνοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης⁵⁹ και δεν διαφαίνεται να υπάρχει οποιαδήποτε διαφοροποίηση των εμπορικών ρευμάτων, ούτε και αυτή προκύπτει ότι είναι αισθητή.⁶⁰

Η Επιτροπή περαιτέρω παρατηρεί ότι, λόγω της φύσης του προϊόντος του νωπού αγελαδινού γάλακτος, δεν δύναται να επηρεαστεί το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, καθότι το νωπό αγελαδινό γάλα λόγω της ευαίσθητης φύσης του, αλλά και λόγω των αυστηρών συνθηκών μεταφοράς του και της σύντομης διάρκειας ζωής του δεν διευκολύνει τις διασυνοριακές συναλλαγές σε σχέση με την κυπριακή γεωγραφική αγορά, καθότι η Κύπρος είναι νησιωτική χώρα, αποκομμένη και απομονωμένη από την ευρύτερη ευρωπαϊκή αγορά ένεκα της απόστασης της από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Έχοντας υπόψη τα δεδομένα της συγκεκριμένης περίπτωσης, η καταγγελλόμενη επιχείρηση δεν διαφαίνεται ότι μπορεί να εμποδίσει το εμπόριο με ουσιαστικό τρόπο, σε τομείς ή έναντι πελατών που ενδέχεται να αποτελέσουν στόχο ανταγωνιστών από άλλα κράτη μέλη στην προσφορά του νωπού αγελαδινού γάλακτος.⁶¹ Η δε αγορά παραγωγής προϊόντων από νωπό αγελαδινό γάλα στην παρούσα υπόθεση, αφορά μόνο την παραγωγή αυτών των προϊόντων εντός της αγοράς της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επομένως, η Επιτροπή, έχοντας ως αναφορά τα όσα καταγράφηκαν ανωτέρω, τα οποία πηγάζουν από τη νομολογία του ΔΕΕ, καθώς και τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, κρίνει ότι στην υπό εξέταση υπόθεση δεν τίθεται θέμα επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών.

---

⁵⁸ Βλ. *supra* υποσ. 50, παρ. 30.

⁵⁹ *Ibid*, παρ. 12-13.

⁶⁰ *Ibid*, παρ. 34 και 77.

⁶¹ *Ibid*, παρ. 96.

Η Επιτροπή στη συνέχεια προχώρησε και εξέτασε ενστάσεις της καταγγελλόμενης όπως διατυπώθηκαν στις γραπτές της θέσεις επί της Έκθεσης Αιτιάσεων και διατυπώθηκαν προφορικώς κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής αναφορικά με την έλλειψη φρέσκου αγελαδινού γάλακτος κατά τον Αύγουστο του 2012 ως συνέπεια της μείωσης της παραδοθείσας ποσότητας. Συγκεκριμένα, η καταγγελλόμενη αναφέρει ότι: *«Όπως προκύπτει από τα δημοσιεύματα που οι καταγγέλλοντες επικαλούνται, αναστάτωση προκλήθηκε από την επαπειλούμενη έλλειψη όπως αυτή προβλήθηκε πριν παρουσιαστεί από τα δημοσιεύματα»*⁶². Επίσης, κατά την ακροαματική διαδικασία ημερομηνίας 4 Μαρτίου 2013, ο δικηγόρος της καταγγελλόμενης ανέφερε ότι η έλλειψη γάλακτος στην αγορά ήταν τεχνητή λόγω των δημοσιευμάτων που άρχισαν να εμφανίζονται (ως παράδειγμα, έφερε σχετικό δημοσίευμα ημερομηνίας 7 Αυγούστου 2012) πριν ουσιαστικά ξεκινήσει η προμήθεια της εταιρείας Πίπτας στις 3 Αυγούστου 2012. Εν συντομία, ο ΠΟΑ, μετά την κοινοποίηση της Έκθεσης Αιτιάσεων, επικαλέστηκε ότι η τυχόν αναστάτωση δεν μπορεί να αποδοθεί στον ΠΟΑ και ότι η μείωση των ποσοτήτων που παρέδιδε κατά την περίοδο εκείνη ο ΠΟΑ προς την καταγγέλλουσα δεν ήταν αρκετή για να προκαλέσει αναστάτωση σε τέτοια έκταση, ώστε να αιτιολογείται ζημιά του καταναλωτή.

Η Επιτροπή διεξήλθε με προσοχή την πιο πάνω ένσταση της καταγγελλόμενης εταιρείας και σημειώνει ότι στη βάση των ενώπιον της στοιχείων και δεδομένων διαφαίνεται η ύπαρξη αριθμού δημοσιευμάτων κατά τον Αύγουστο του 2012 τα οποία αναφέρονταν σε μείωση της διάθεσης γάλακτος προς τον καταναλωτή. Εξάλλου, σε σχετικό δημοσίευμα ημερομηνίας 6/8/2012, ο ίδιος ο ΠΟΑ ανέφερε ότι οι ποσότητες νωπού γάλακτος που παραδίδει στις γαλακτοκομικές εταιρείες προς παστερίωση είναι μειωμένες, με αποτέλεσμα την αισθητή μείωση του διαθέσιμου γάλακτος προς κατανάλωση⁶³. Το δημοσίευμα, στη συνέχεια αναφέρει ότι: *«Η μείωση διαθέσιμου γάλακτος στην αγορά αναμένεται να φθάσει το 25% δήλωσε στο Ράδιο Πρώτο ο Διευθυντής του Οργανισμού Αγελαδοτρόφων, Νίκος Παπακυριακού, τονίζοντας ότι από αύριο και τις επόμενες μέρες η κατάσταση θα επιδεινωθεί και αναμένεται να παρατηρηθεί έλλειψη γάλακτος στην αγορά»*. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ο ίδιος ο ΠΟΑ στις 8/8/2012 επανέλαβε σε σχετικά δημοσιεύματα τη θέση του αυτή περί μη επάρκειας φρέσκου γάλακτος⁶⁴.

⁶² Γραπτές θέσεις ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2013, παράγραφος 29.

⁶³ Δημοσίευμα InBusiness News ημ.6/8/2012, «Εξαφανίζεται το γάλα από τα ράφια».

⁶⁴ Δημοσίευμα InBusiness News ημ.8/8/2012, «Αγελαδοτρόφοι: Θα υπάρξει πρόβλημα επάρκειας γάλακτος», Δημοσίευμα iNews ημ.8/8/2012 «Πρόεδρος ΠΟΑ: Θα υπάρξει έλλειψη φρέσκου γάλακτος»,

Η Επιτροπή σημειώνει επιπρόσθετα και σχετικό δημοσίευμα ημερομηνίας 5/9/2012, σύμφωνα με το οποίο αναφέρεται ότι: «*Ιδιαίτερα αισθητή γίνεται μέρα με τη μέρα στους καταναλωτές, η μείωση της ποσότητας του γάλακτος που διατίθεται στην αγορά. Ο λόγος, δεν είναι φυσικά η ξαφνική υπερβολική κατανάλωσή του, αλλά η μείωση της ποσότητας που διατίθενται στην αγορά.*»⁶⁵. Επίσης, έτερο σχετικό δημοσίευμα ημερομηνίας 6/9/2012⁶⁶ αναφέρει τα ακόλουθα: «*Υπάρχει μεγάλο πρόβλημα στην αγορά. Δυστυχώς, κάποιοι μένουν με άδεια χέρια, ανέφερε σε δηλώσεις στη «Σ» ο διευθυντής του ΠΟΑ Νίκος Παπακυριακού, τονίζοντας ότι ο ΠΟΑ καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες για να αυξήσει την παραγωγή αγελαδινού γάλακτος.*»

Ως εκ τούτου, στη βάση σχετικών δημοσιευμάτων καταδεικνύεται η έλλειψη γάλακτος στην αγορά και η έλλειψη προμήθειας γάλακτος στον τελικό καταναλωτή, προς ζημιά αυτού. Εξάλλου, όπως φαίνεται, και ο ίδιος ο ΠΟΑ τον Αύγουστο και το Σεπτέμβριο του 2012 επιβεβαίωσε την έλλειψη γάλακτος στην αγορά.

Η Επιτροπή επισημαίνει επιπρόσθετα ότι τα συμπεράσματά της περί έλλειψης και σχετικής ζημιάς προς τον καταναλωτή δεν βασίστηκαν μόνο σε σχετικά δημοσιεύματα τα οποία δείκνυαν και επιβεβαίωναν την έλλειψη γάλακτος στην αγορά, αλλά και σε σχετικές επιστολές/ηλεκτρονικά μηνύματα από πελάτες της καταγγέλλουσας εταιρείας που επιβεβαιώνουν το πρόβλημα που είχε δημιουργηθεί, ειδικότερα με το γάλα με σήμα της εταιρείας Λανίτης. Ειδικότερα, στις 25/8/2012 η υπεραγορά [.....] απέστειλε στην καταγγέλλουσα σχετική επιστολή, ενημερώνοντάς την για τα προβλήματα που δημιουργεί η έλλειψη γάλακτος Λανίτης. Στις 27/8/2012, η υπεραγορά [.....] απέστειλε στην καταγγέλλουσα σχετική επιστολή, ενημερώνοντάς την για το μέγεθος της ζημιάς που υπέστη λόγω έλλειψης γάλακτος Λανίτης. Στις 24/8/2012, οι υπεραγορές [.....] απέστειλαν στην καταγγέλλουσα ηλεκτρονικό μήνυμα, ενημερώνοντάς την για την έλλειψη γάλακτος Λανίτης και στα 16 καταστήματα τους. Στις 27/8/2012, η εταιρεία [.....] απέστειλε στην καταγγέλλουσα ηλεκτρονικό μήνυμα, ενημερώνοντάς την για τις ζημιές που υπέστη λόγω της έλλειψης γάλακτος Λανίτης. Επιπλέον, σε ό,τι αφορά γενικότερα την έλλειψη φρέσκου γάλακτος, προς ζημιά του καταναλωτή, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της και σχετική ανακοίνωση των υπεραγορών [.....] η οποία αναφερόταν σε

Δημοσίευμα InBusiness News ημ.8/8/2012, «ΠΟΑ: Μπορεί να λείπει το γάλα», Δημοσίευμα εφημερίδας Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ «ΠΟΑ: Θα υπάρξει έλλειψη φρέσκου γάλακτος».

⁶⁵ Δημοσίευμα SigmaLive ημ.5/9/2012 «Λιγοστεύει το γάλα από την αγορά».

⁶⁶ Δημοσίευμα εφημερίδας Σημερινή ημ. 6/9/2012, «Εξαφανίζεται το γάλα από την αγορά...».

παγκύπρια έλλειψη φρέσκου γάλακτος, προτείνοντας ως εναλλακτική λύση το γάλα μακράς διαρκείας.

Καταλήγοντας, η Επιτροπή εξέτασε την ένσταση του ΠΟΑ που διατυπώθηκε στις θέσεις του επί της Έκθεσης Αιτιάσεων ότι δηλαδή τον προηγούμενο Αύγουστο 2011, μετά από συνεννόηση με άλλες βιομηχανίες, διατέθηκαν στη Λανίτης αυξημένες ποσότητες. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η συγκεκριμένη δήλωση δεικνύει ότι ο ΠΟΑ ουσιαστικά έχει την δυνατότητα να ενεργεί με τέτοιο τρόπο που να κατανέμει αυξημένες ποσότητες νωπού γάλακτος στην παστερίωση κατά τη χρονική περίοδο που υπάρχει αυξημένη ζήτηση, όπως για παράδειγμα κατά την περίοδο του ουσιώδους χρόνου, αφού ο ίδιος κατά τον Αύγουστο του 2011 ενήργησε με τέτοιο τρόπο ώστε να δοθεί περισσότερο γάλα στη Λανίτης. Κατά συνέπεια, ο ΠΟΑ διαφαίνεται να έχει την ευχέρεια να επηρεάζει την κατανομή ποσοτήτων προς παστερίωση και τυροκόμηση κατά τις περιόδους αυξημένης ζήτησης του γάλακτος, καθώς και να γνωρίζει ότι οι ποσότητες που κατανέμει στην καταγγέλλουσα προορίζονται αποκλειστικά για σκοπούς παστερίωσης αφού η καταγγέλλουσα δεν ασχολείται με την τυροκόμηση.

VI. Καταληκτικό

Υπό το φως όλων των πιο πάνω αναλυθέντων στοιχείων και μέσα από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση των στοιχείων και των δεδομένων του διοικητικού φακέλου της προκειμένης υπόθεσης, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ως ακολούθως:

Η Επιτροπή, έχοντας αξιολογήσει όλα τα ενώπιον της στοιχεία τα οποία είναι καταχωρημένα στο σχετικό διοικητικό φάκελο, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών και προφορικών θέσεων των εμπλεκόμενων μερών, ομόφωνα καταλήγει ότι ο ΠΟΑ, ο οποίος κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος, προχώρησε σε εξυπακουόμενη/μερική άρνηση συναλλαγής με την καταγγέλλουσα εταιρεία, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, μέσω του περιορισμού της διάθεσης στη χονδρική προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος, προς ζημιά των καταναλωτών, αφού επηρέασε τις επιλογές τους και τους δυσκόλεψε να εξεύρουν το προϊόν της καταγγέλλουσας, ήτοι το παστεριωμένο αγελαδινό γάλα της εταιρείας Α/φοί Λανίτης, στην αγορά.

Με γνώμονα τα πιο πάνω, η Επιτροπή επιπρόσθετα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, αναφορικά με τις πρακτικές του ΠΟΑ που καταγγέλλονται, δεν φαίνεται να υπάρχει επηρεασμός του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό της καταγγέλλουσας εταιρείας για διακριτική μεταχείριση από τον ΠΟΑ, η Επιτροπή ομόφωνα έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, μέσα από την εξέταση και ανάλυση των στοιχείων που έχει ενώπιόν της, δεν έχει τεκμηριωθεί ότι ο ΠΟΑ προέβη σε διακριτική μεταχείριση προς την καταγγέλλουσα εταιρεία. Επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν έχει στοιχειοθετηθεί οποιαδήποτε παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου από μέρους της καταγγελλόμενης εταιρείας, καθώς δεν πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του εν λόγω άρθρου.

Επίσης, η Επιτροπή, αναφορικά με την κατ' ισχυρισμόν παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου, για τους λόγους που αναπτύχθηκαν πιο πάνω, ομόφωνα κατέληξε ότι παρέλκει η εξέταση αυτής της διάταξης του Νόμου.

VII. Διοικητικό Πρόστιμο

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24(1) του Νόμου, για κάθε παράβαση των άρθρων 3 και/ ή 6, την οποία διαπράττουν επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, η Επιτροπή δύναται με απόφασή της να λαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα μέτρα:

«(α) να επιβάλλει τα πιο κάτω διοικητικά πρόστιμα ανερχόμενα, ανάλογα με τη βαρύτητα και τη διάρκεια της παράβασης-

- (i) μέχρι το δέκα τοις εκατόν του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, ή*
- (ii) μέχρι το άθροισμα του δέκα τοις εκατόν του κύκλου εργασιών κάθε επιχείρησης που είναι μέλος της παραβαίνουσας ένωσης επιχειρήσεων,*

ο οποίος κύκλος εργασιών έλαβε χώρα κατά το έτος μέσα στο οποίο συντελέστηκε η παράβαση ή κατά το αμέσως προηγούμενο της παράβασης έτος [...]». (δική μας η υπογράμμιση)

Επίσης, ως αναφέρεται στο άρθρο 42(1) του Νόμου: *«Τα διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις του παρόντος Νόμου [...] επιβάλλονται από την Επιτροπή, με δεόντως αιτιολογημένη απόφαση, κατόπιν διεξαγωγής έρευνας και αφού ληφθεί υπόψη η φύση και η σοβαρότητα της παράβασης σε κάθε περίπτωση.»* (δική μας η υπογράμμιση)

Ο δικηγόρος του ΠΟΑ, υποβάλλοντας παραστάσεις⁶⁷ σχετικά με την επιβολή διοικητικού προστίμου από την Επιτροπή, ανέφερε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«Όσο αφορά τη περίοδο μετά την 31^η Αυγούστου στην απόφασή σας δεν αναφέρονται οποιαδήποτε δημοσιεύματα στα οποία θα μπορούσε η Επιτροπή να στηριχθεί για την στοιχειοθέτηση ζημιάς των καταναλωτών»

Επίσης, υποστήριξε ότι: *«Η καταγγέλλουσα εταιρεία ευνοήθηκε στο πλαίσιο των αναλογικών μειώσεων στις παραδόσεις νωπού αγελαδινού γάλακτος. Ειδικότερα ποσοστό των ποσοτήτων που παραλάμβανε η καταγγέλλουσα εταιρεία κατά το μήνα Ιούνιο 2012, πωλούνταν από αυτής στις εταιρείες Pittas. Ο ΠΟΑ κατά τον καθορισμό της αναλογικής μείωσης έλαβε υπόψη ολόκληρη την παραληφθείσα ποσότητα, με αποτέλεσμα η μείωση να είναι μικρότερη ποσοστιαία επί των πραγματικών ποσοτήτων που χρησιμοποιούσε η καταγγέλλουσα για την παστερίωση.»*

Επίσης επεσήμανε ότι, οι πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις στην Κύπρο και στον τραπεζικό της τομέα, αποτελούν ελαφρυντικό στοιχείο πρωτεύουσας σημασίας, για σκοπούς επιμέτρησης του διοικητικού προστίμου, αφού όπως αναφέρει: *«Τα κεφάλαια κίνησης του ΠΟΑ είναι αποκλειστικά στη [.....] και οι πληρωμές των παραγωγών και των προμηθευτών γίνονται αποκλειστικά μέσω της εν λόγω τράπεζας. Όλοι οι λογαριασμοί της γαλακτοβιομηχανίας είναι [.....] που διατηρούνται στη [.....]. Πέραν τούτου, η γαλακτοβιομηχανία διατηρεί [.....] στη [.....] το οποίο είναι επίσης [.....].»*

Σε σχέση με την επισήμανση του δικηγόρου του ΠΟΑ για τον αντίκτυπο των πρόσφατων οικονομικών εξελίξεων στον ΠΟΑ, η Επιτροπή στις 11 Απριλίου 2013 προχώρησε και απέστειλε επιστολή προς τον ΠΟΑ, ζητώντας του να εξηγήσει τι εννοεί με τον «όρο κεφάλαια κίνησης», και να καθορίσει επακριβώς το ύψος του ποσού αυτού μετά τις πρόσφατες εξελίξεις στη Κύπρο, καθώς και την κατανομή τους ανά τραπεζικό ή συνεργατικό πιστωτικό ίδρυμα με το οποίο συνεργάζεται. Η Επιτροπή επίσης ζήτησε καταγραφή των οποιονδήποτε καταθέσεων υπάρχουν σε οποιαδήποτε μορφή στις τράπεζες και συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα με τα οποία συνεργάζεται ο ΠΟΑ. Ο ΠΟΑ απέστειλε τα κάτωθι στοιχεία στις 12 Απριλίου 2013:

1. Συγκεντρωτική κατάσταση των υπολοίπων των λογαριασμών, [.....] για την εταιρεία ΠΟΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ και τις θυγατρικές της.

⁶⁷ Επιστολή δικηγόρου ΠΟΑ ημερομηνίας 10/4/2013

2. Συγκεντρωτική κατάσταση των υπολοίπων των λογαριασμών, [.....] για την εταιρεία ΠΟΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ και τη θυγατρική της ΧΑΛΛΟΥΜΙΣ ΠΟΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΛΤΔ (PAROUIS DAIRIES LTD).

3. Συγκεντρωτική κατάσταση των υπολοίπων των λογαριασμών που διατηρεί στη [.....] για την εταιρεία ΠΟΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ και τη θυγατρική της ΧΑΛΛΟΥΜΙΣ ΠΟΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΛΤΔ (PAROUIS DAIRIES LTD).

Συγκεκριμώντας τα πιο πάνω, η Επιτροπή σημείωσε τα εξής:

Φύση και Σοβαρότητα Παράβασης

Η παράβαση του Νόμου συνίσταται στη συμπεριφορά του ΠΟΑ σε σχέση με την εξυπακουόμενη/μερική άρνηση συναλλαγής με την καταγγέλλουσα εταιρεία, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, μέσω του περιορισμού της διάθεσης στη χονδρική προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος, προς ζημιά των καταναλωτών, επηρεάζοντας τις επιλογές και δυσκολεύοντας τους καταναλωτές προς εύρεση του προϊόντος της καταγγέλλουσας, ήτοι του φρέσκου παστεριωμένου αγελαδινού γάλακτος της εταιρείας Α/φοί Λανίτης, στην αγορά.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, ο ΠΟΑ δεν κατάφερε να αποδείξει την οποιαδήποτε αντικειμενική δικαιολόγηση αυτής της συμπεριφοράς του, με αποτέλεσμα να μην είχε διασφαλιστεί η παραγωγή και διάθεση φρέσκου παστεριωμένου γάλακτος στον καταναλωτή ενώ ταυτόχρονα, είχαν διασφαλιστεί οι ποσότητες που παραδίδονταν στη θυγατρική του εταιρεία Parouis.

Το γεγονός ότι ο ΠΟΑ κατέχει δεσπύζουσα θέση στην αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, τον επιβαρύνει περαιτέρω σε σχέση με την παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου λόγω της ιδιαίτερης ευθύνης (special responsibility) που είχε ως εταιρεία κατέχουσα δεσπύζουσα θέση στην εν λόγω αγορά.

Η παράβαση του Νόμου από εταιρεία η οποία έχει ιδιαίτερη ευθύνη καθιστά τη φύση της παράβασης σοβαρότερη και στην προκειμένη περίπτωση η ιδιαίτερη αυτή ευθύνη εντείνεται λόγω της θέσης του ΠΟΑ στην αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, το οποίο συνιστά πρώτη ύλη περιορισμένη από ποσοτώσεις για την παραγωγή αριθμού προϊόντων, και ιδιαίτερα της θέσης αποκλειστικού προμηθευτή σε ότι αφορά την καταγγέλλουσα. Όντας, στην προκειμένη περίπτωση, ο μοναδικός προμηθευτής της καταγγέλλουσας σε ό,τι

αφορά την προμήθεια αυτής με αγελαδινό γάλα, έχοντας γνώση της περιορισμένης διάθεσης αυτής της πρώτης ύλης στην κυπριακή αγορά, όντας σε ιδανική θέση να γνωρίζει την απορρόφηση γάλακτος από τους πελάτες της (παστεριωτές και τυροκόμους) και την ανάγκη, ιδιαίτερα, των εταιρειών παστερίωσης για νωπό αγελαδινό γάλα για την παραγωγή των προϊόντων τους, της σύντομης διάρκειας ζωής των προϊόντων και την αδυναμία αποθήκευσης, η ιδιαίτερη ευθύνη του ΠΟΑ για συμμόρφωση με τους κανόνες του ανταγωνισμού και για μη κατάχρηση της δεσπόζουσας του θέσης εντείνεται και καθιστά την παράβαση διατάξεων του Νόμου σοβαρότερη. Εξάλλου, στην προκειμένη περίπτωση, ο ΠΟΑ γνώριζε ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία εξαρτιόταν από αυτόν εφόσον ήταν ο μόνος προμηθευτής αυτής, ενώ οι επιλογές της για να αποταθεί σε άλλο προμηθευτή στην αγορά ήταν περιορισμένες αν όχι ανύπαρκτες.

Σε σχέση με τις θέσεις του δικηγόρου του ΠΟΑ που αφορούν τον μετριασμό της ποινής και που καταγράφηκαν πιο πάνω, η Επιτροπή καταλήγει ότι, στη βάση των ενώπιον της στοιχείων, παραμένει αναλλοίωτο δεδομένο το γεγονός ότι ο ΠΟΑ ενήργησε κατά τρόπο καταχρηστικό, εφόσον η συμπεριφορά του σε ότι αφορά την προμήθεια γάλακτος κρίθηκε ότι παραβιάζει το άρθρο 6(1)(β) του Νόμου.

Συγκεκριμένα, σε σχέση με τη θέση του δικηγόρου του ΠΟΑ ότι για την περίοδο μετά την 31^η Αυγούστου 2012 η Επιτροπή δεν προέβηκε σε οποιαδήποτε αξιολόγηση σχετικών δημοσιευμάτων στα οποία θα μπορούσε να στηριχθεί η στοιχειοθέτηση ζημιάς των καταναλωτών, η Επιτροπή επισημαίνει ότι συνεκτιμήθηκαν δημοσιεύματα με ημερομηνία 07/09/2012, από την εφημερίδα «Φιλελεύθερος» με τίτλο «Έλλειψη φρέσκου γάλακτος από τα ράφια-οι αγελαδοτρόφοι κόβουν από την παστερίωση» και από το «Ποντίκι Κύπρου» με τίτλο «Λιγοστεύει το γάλα από την αγορά», όπως άλλωστε μπορεί να διαφανεί από τα στοιχεία που περιέχονται στο διοικητικό φάκελο.

Όσον αφορά την παρατήρηση του δικηγόρου του ΠΟΑ ότι η καταγγέλλουσα ευνοήθηκε στο πλαίσιο των αναλογικών μειώσεων στις παραδόσεις νωπού αγελαδινού γάλακτος αφού κατά τον καθορισμό της αναλογικής μείωσης ο ΠΟΑ έλαβε υπόψη ολόκληρη την παραληφθείσα ποσότητα, με αποτέλεσμα η ποσοστιαία μείωση να είναι μικρότερη επί των πραγματικών ποσοτήτων που χρησιμοποιούσε η καταγγέλλουσα για παστερίωση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της υπόθεσης διαφάνηκε ότι ο ΠΟΑ μείωσε σημαντικά την παραδοτέα ποσότητα στην καταγγέλλουσα τον Αύγουστο του 2012 σε σχέση με τον Αύγουστο του 2011 αλλά και ότι ο ΠΟΑ τον Αύγουστο του 2011 ενήργησε κατά τρόπο ώστε να

διοχετευτούν μεγαλύτερες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος στην παστερίωση κάτι που δεν έπραξε τον Αύγουστο του 2012.

Διάρκεια Παράβασης

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι στην προκείμενη υπόθεση, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, η παράβαση αφορά τον μήνα Αυγούστο 2012, γεγονός που δεν αμφισβητείται από το δικηγόρο του ΠΟΑ.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή για σκοπούς επιβολής προστίμου, θα λάβει υπόψη της τον κύκλο εργασιών του ΠΟΑ για το έτος 2011, έτος αμέσως προηγούμενο αυτού κατά το οποίο συντελέστηκε η παράβαση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 24(α) του Νόμου.

Η Επιτροπή, κατά την εξέταση της βαρύτητας των παραβάσεων και κατ' επέκταση του ύψους του προστίμου, έλαβε υπόψη τη διάρκεια της παράβασης, καθώς και τα κάτωθι επιβαρυντικά και ελαφρυντικά στοιχεία:

(α) Η προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος στην καταγγέλλουσα εταιρεία αποτελούσε και αποτελεί απαραίτητη πρώτη ύλη για τη δραστηριοποίηση της στην αγορά παστερίωσης αγελαδινού γάλακτος.

(β) Ο ΠΟΑ κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος και όφειλε, ενόψει και της ειδικής ευθύνης που είχε, να δρα με τρόπο ώστε να μην πλήττεται ο ανταγωνισμός σε αγορές επομένου σταδίου λόγω δικών του ενεργειών. Ο περιορισμός της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος προς την καταγγέλλουσα από τον ΠΟΑ, καθιστά την παράβαση του Νόμου σοβαρότερη λόγω του ότι και ο ίδιος δραστηριοποιείται στο επόμενο στάδιο της αγοράς μέσω της εταιρείας Parouis, για την οποία φρόντισε να διασφαλίσει τις ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος που θα χρειαζόταν τόσο πρακτικά όσο και με σχετική συμφωνία.

(γ) Λόγω της ύπαρξης ποσοτώσεων στην παραγωγή και της ευαισθησίας του νωπού αγελαδινού γάλακτος που καθιστά ασύμφορη την εισαγωγή του αλλά και της κατοχής δεσπόζουσας θέσης του ΠΟΑ, δεν υπάρχουν συμφέρουσες εναλλακτικές λύσεις για την καταγγέλλουσα.

(δ) Παρά του μικρού χρονικού διαστήματος διάρκειας της παράβασης του ενός μηνός, οι επιπτώσεις των ενεργειών του ΠΟΑ όπως διαπιστώνεται από

δημοσιεύματα και σχετικά παράπονα επέφεραν έλλειψη γάλακτος και άρα είχαν αντίκτυπο στην αγορά και στον καταναλωτή γενικότερα.

(ε) Ο ΠΟΑ δεν έχει καταδικαστεί στο παρελθόν για παρόμοιες παραβάσεις του Νόμου.

(στ) Ο ΠΟΑ, έχοντας κληθεί ενώπιον της Επιτροπής σε αριθμό περιπτώσεων, γνώριζε και/ή όφειλε να γνωρίζει τις υποχρεώσεις του σε ό,τι αφορά το δίκαιο του ανταγωνισμού.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η Επιτροπή δύναται, να συνεκτιμήσει την αδυναμία της επιχείρησης να πληρώσει το πρόστιμο σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο. Η Επιτροπή δεν βασίζει οποιαδήποτε μείωση του προστίμου που χορηγείται για αυτό τον λόγο στην απλή διαπίστωση μίας προβληματικής ή ελλειμματικής οικονομικής κατάστασης. Μία τέτοια μείωση χορηγείται μόνο βάσει αντικειμενικών αποδείξεων ότι η επιβολή του προστίμου, θα έθετε την οικονομική βιωσιμότητα της εμπλεκόμενης επιχείρησης ανεπανόρθωτα σε κίνδυνο.

Η Επιτροπή όπως προαναφέρθηκε, λαμβάνοντας υπόψη τις δηλώσεις του δικηγόρου του ΠΟΑ για τον αντίκτυπο που οι πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις έχουν στον ΠΟΑ, προχώρησε και ζήτησε σχετικά αποδεικτικά στοιχεία των εν λόγω δηλώσεων του. Συγκεκριμένα, ο ΠΟΑ με επιστολή του ημερομηνίας 12/4/2013, παρέθεσε:

1. Συγκεντρωτική κατάσταση των υπολοίπων των λογαριασμών, [.....] για την εταιρεία ΠΟΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ και τις θυγατρικές της.

2. Συγκεντρωτική κατάσταση των υπολοίπων των λογαριασμών, [.....] για την εταιρεία ΠΟΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ και τη θυγατρική της ΧΑΛΛΟΥΜΙΣ ΠΟΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΛΤΔ (PAPOUIS DAIRIES LTD).

3. Συγκεντρωτική κατάσταση των υπολοίπων των λογαριασμών που διατηρεί στη [.....] για την εταιρεία ΠΟΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ και τη θυγατρική της ΧΑΛΛΟΥΜΙΣ ΠΟΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΛΤΔ (PAPOUIS DAIRIES LTD).

Η Επιτροπή, ασκώντας τη διακριτική της ευχέρεια και λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις που η οικονομική κρίση δημιούργησε στον τραπεζικό τομέα στην Κύπρο και στον ΠΟΑ στη βάση των πιο πάνω στοιχείων αλλά και το ότι κατά πάγια νομολογία η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λαμβάνει σε κάθε περίπτωση υπόψη,

κατά τον καθορισμό του προστίμου, τα αρνητικά αποτελέσματα μίας επιχείρησης⁶⁸, προχώρησε στην αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων που απέστειλε ο ΠΟΑ, τα οποία και συνεκτίμησε μαζί με όλους τους άλλους παράγοντες που αναφέρθηκαν πιο πάνω.

Συγκεκριμώντας όλα τα πιο πάνω, η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη τη φύση, τη διάρκεια και τη βαρύτητα της παράβασης σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 24(α)(i) και 42(1) του Νόμου, τις πρόσφατες δυσμενείς οικονομικές εξελίξεις της Κύπρου και τις επιδράσεις τους στην οικονομία γενικότερα και στον ΠΟΑ ειδικότερα όπως διαφάνηκε από τα στοιχεία που απέστειλε, τον κύκλο εργασιών του ΠΟΑ, ο οποίος κατά το 2011 ανερχόταν στα [...], και την αναγκαιότητα να προληφθεί επανάληψη παραβάσεων του Νόμου, ομόφωνα αποφάσισε:

Αναφορικά με τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, την επιβολή χρηματικής ποινής στην εταιρεία Παγκύπριος Οργανισμός Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ, βάσει του άρθρου 24(α)(i) του Νόμου, σε ποσοστό [<1%] (μικρότερο του 1%) επί του συνολικού κύκλου εργασιών του ΠΟΑ για το έτος 2011 (ο οποίος, με βάση τις οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011, ανέρχεται στα [...], που αντιστοιχεί στο ποσό των διακοσίων εβδομήντα έξι χιλιάδων και οκτακόσιων τριάντα δύο Ευρώ (€276.832,00)).

ΛΟΥΚΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
Πρόεδρος Επιτροπής
Προστασίας του Ανταγωνισμού

---

⁶⁸ ΔΕΕ απόφαση ημερομηνίας 8.11.1983 NV IAZ Συλλ. 1983, σελ 3369, σκέψη 55.